

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОДРЖЛИВОСТ **2019**

ЦЕМЕНТАРНИЦА УСЈЕ АД СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ОДРЖЛИВОСТ
2019

ЦЕМЕНТАРНИЦА УСЈЕ АД СКОПЈЕ

Клучни показатели за 2019 година	7
Порака од главниот извршен директор	8
Стратешки осврт	10
За ТИТАН	
За УСЈЕ	
Создаваме вредност за сите	
Фокус на материјалните прашања	
Резултати на компанијата	22
Финансиски резултати	
Нефинансиски резултати	
Безбедност и здравје при работа	
Нашите вработени	
Нашите деловни партнери – купувачи и добавувачи	
Заштита на животната средина	
Придонес кон одржливи заедници	
Корпоративно управување	49
Организациска структура, одбори и комитети	
Усогласеност, проценки и ревизии	
Управување и контрола на ризици	
Антикорупциско управување	
Иницијативата на глобален договор на ОН	
Извештај за независно ограничено уверување	59
Прилози	64
Извештај на независниот ревизор и финансиски извештаи	
Нефинансиски извештаи	

За Годишниот извештај за одржливост

Од 2018 година, УСЈЕ целосно го применува глобалниот секторски пристап за следење, известување и верификација на резултатите на TITAN Cement International S.A. (скратено: Групацјата ТИТАН) во областите на животната средина, општеството и управувањето. Исто така, УСЈЕ го воведо Индексот на клучни показатели на перформансите за резултатите за одржливост, кој опфаќа голем број показатели на перформансите поврзани со материјалните прашања и Целите за одржлив развој 2030 и понатаму продолжи да го користи за изградба на сопствениот пристап за известување. Овој извештај е оценет како извештај на напредно ниво според критериумите на Глобалниот договор на Обединетите Нации, ревидиран од независна ревизорска куќа.

Овој извештај е во согласност со стандардите за известување на Групацјата ТИТАН дефинирани според имплементацијата на принципите на Меѓународниот интегриран совет за известување, Комуникацијата за насоките за прогрес на Глобалниот договор на ОН, Насоките на Глобалната асоцијација за цемент и бетон и Целите за одржлив развој на ОН 2030. Во својот пристап УСЈЕ исто така ги интегрираше Насоките на Конференцијата за трговија и развој на ОН за да го поврзе своето известување за одржливоста со Целите за одржлив развој, следејќи го пристапот на Групацјата ТИТАН. Повеќе информации за глобалниот секторски пристап и стандарди на Групацјата ТИТАН во Интегрираниот годишен извештај на Групацјата ТИТАН за 2019 година достапен на: <https://www.titan-cement.com/newsroom/annual-reports/>.

Во октомври 2019 година, Групацјата ТИТАН ги ажурираше двата интерни речници и водичи за социјалните и за еколошките перформанси, со цел да се усогласи со развојот на нов внатрешногрупациски систем за известување, конкретно Системот за управување со човечки ресурси на Групацјата ТИТАН и со Повелбата и Рамковните насоки на Глобалната асоцијација за цемент и бетон. Двата документа се достапни за сите деловни единици на Групацјата ТИТАН преку Системот на групацјата за прибирање социјални и еколошки податоци „CSR Databank“ и „Environment Databank“, каде што се управува со клучните показатели за перформансите во областите на здравјето и безбедноста и заштитата на животната средина. УСЈЕ го има изградено својот систем за известување токму врз основа на гореспоменатите податоци. Повеќе информации за Системот за управување со човечки ресурси и Глобалната асоцијација за цемент и бетон се претставени во Интегрираниот годишен извештај на Групацјата ТИТАН за 2019 во поглавјата „Нефинансиски извештаи – Секторски стандарди за нефинансиско известување“ и „Стратешки осврт – Нашата заложба за одржлив развој – Глобална соработка“. Интегрираниот годишен извештај на Групацјата ТИТАН за 2019 година е достапен на веб-страницата на УСЈЕ: www.usje.mk.

Клучни показатели за 2019 година

2019 година беше уште една година на стабилни, солидни резултати за Цементарница УСЈЕ. Успешно се справувавме со предизвиците на намалената побарувачка и во исто време останавме фокусирани на нашата трајна цел на избалансиран, одговорен и одржлив долгорочен раст, прифаќајќи ги промените како организација и иновирајќи со забрзано темпо.

Малото зголемување на увозот на цемент во земјата, за УСЈЕ резултираше со завршување на годината со умерено намалување од 1,9% на домашниот пазар во однос на минатата година. На крајот од 2019 година градежниот пазар постепено почна да забавува, сепак, домашниот пазар за цемент остана на исто ниво со минатата година.

Намалувањето на продажбата на цемент на домашниот пазар се компензираше со значително зголемиот извоз од 7,4% на косовскиот пазар во однос на минатата година. Покрај тоа, приходите на УСЈЕ беа дополнително поттикнати со продажбата на цврсти горива главно на домашниот пазар.

Сепак, целокупната силна продажба, заедно со пониските варијабилни производствени трошоци, резултираше со значително зголемување на ЕБИТДА на УСЈЕ на 1.547 милиони денари, што е пораст од 20,4% во однос на 2018 година.

ПРИХОДИ	ЕБИТДА	НЕТО-ДОБИВКА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ
 4.632 милиони денари	 1.547 милиони денари	 1.274 милиони денари
ВКУПНО СРЕДСТВА	КАПИТАЛНИ ТРОШОЦИ	ВРАБОТЕНИ (НА 31.12.2019)
 5.317 милиони денари	 208 милиони денари	 244
	За животна средина	
	 40 милиони денари	

Настани по изработката на финансиските извештаи

Проценка на ризикот од ковид-19

„На почетокот на март 2020, поради брзото ширење на вирусот ковид-19, во многу земји беа воведени обемни мерки за социјално дистанцирање, нарушувајќи ја глобалната економија и резултирајќи со пад на побарувачката. Со настанување на кризата предизвикана од корона вирусот, ТИТАН презема мерки за заштита на здравјето и на безбедноста на нашите луѓе и за обезбедување континуитет на деловните активности, како и задоволување на потребите на купувачите. Здравјето на вработените, на купувачите и на добавувачите е врвен приоритет и за таа цел беа преземени низа превентивни мерки. Беа спроведени и деловни планови за континуитет на активностите, при што сите наши фабрики за цемент и други единици за интегрирани деловни активности продолжуваат да функционираат. Иако допрва треба да увидиме значително влијание врз нашите деловни активности и продадените количини, кои во првиот квартал се на нормално ниво, неспорно е дека како што се шири кризата од ковид-19, и ние ќе бидеме погодени на краток рок. Градежната индустрија и индустријата за градежни материјали, на краток рок, се помалку изложени на кризата (според Moody's, тие се сектори со 'низок ризик'), но се очекува да претрпат намалена продажба, особено и посериозно во вториот квартал.

Создадовме резерви и флексибилност и ја зајакнавме ликвидноста на 400 милиони евра во комбинација со готовина и банкарски кредити. Раководството на Групаацијата верува дека иако ковид-19 може значително да влијае врз деловните активности на Групаацијата во 2020 година, таквото влијание ќе се апсорбира и Групаацијата може да ги надмине тешкотиите и привремено да ја намали профитабилноста.“

Имајќи го предвид горенаведеното, раководството на УСЈЕ продолжува внимателно да ја следи состојбата и тесно соработува со финансиските и со другите корпоративни сектори на ТИТАН за изнаоѓање најдобри стратегии за намалување на влијанијата и осигурување континуитет на деловните активности во сите сегменти, вклучувајќи ја и одржливоста на нашите заедници. Затоа, во време на криза и вонредна состојба предизвикана од пандемијата од ковид-19, УСЈЕ донираше 50.000 евра на Министерството за здравство за набавка на неопходната медицинска опрема и дополнително ги поддржа социјално ранливите семејства и категории на граѓани, обезбедувајќи помош и прехрамбени продукти.

Порака од главниот извршен директор

Почитувани партнери,

Во деловниот свет на утрешнината, компаниите сè повеќе ќе се оценуваат според вредноста што ја создаваат за сите засегнати страни, потенцирајќи го нивниот нефинансиски придонес и позитивното влијание во различни области од нашиот општествен живот и во заштитата на животната средина. За Цементарница УСЈЕ ова не претставува состојба кон која треба да транзитираме бидејќи ние одамна ја прифативме и ја спроведуваме оваа филозофија во нашите деловни активности. Во текот на 2019 година презедовме голем број иницијативи и реализиравме разни активности, кои потврдуваат дека во согласност со водечката цел на ТИТАН, остануваме посветени на оперативната извонредност, притоа почитувајќи ги сите наши засегнати страни и заедницата во која припаѓаме.

Го задржавме стабилниот раст во 2019 година. И покрај предизвиците од зголемувањето на увозот на цемент во земјата и постепено забавување на градежниот пазар кон крајот на годината, вкупната силна продажба во комбинација со пониските трошоци за производство резултираше со зголемување на ЕБИТДА на компанијата на износ од 1.547 милиони денари.

Овие резултати секако се можни само преку компетенциите и посветеноста на сите наши вработени. Инвестициите во професионалниот развој на вработените преку обуки и примена на најдобрите практики за управување со човечки ресурси продолжија и во текот на 2019 година. Ги подобrivме овие практики преку воведување современи дигитални алатки за управување со човечките ресурси и со зајакната вклученост на вработените и комуникација со нив. Во доменот на обуките, посебен акцент беше ставен на здравјето и на безбедноста, бидејќи ова е еден од нашите приоритети и овој вид обука ги опфаќа и нашите добавувачи и изведувачи, осигурувајќи се дека тие се придржуваат кон строгите правила и процедури што гарантираат безбедност на сите засегнати. Покрај тоа, здравјето и благосостојбата на вработените беа дополнително промовирани преку обезбедување приватно здравствено осигурување покрај редовните и проширените здравствени прегледи.

Купувачите се наш важен чинител и освен континуираното подобрување на квалитетот на производите, во текот на 2019 година бевме фокусирани и на подобрување на рецептурите на производите засновани врз потребите и барањата на купувачите. Веруваме дека на тој начин обезбедуваме безбеден и сигурен производ, притоа зајакнувајќи ги односите со купувачите и остварувајќи долготрајна и силна соработка. Нашите напори за одржување на задоволството на купувачите беа дополнети со воведување нов веб-интерфејс за паметни уреди како и мобилни апликации, кој обезбедува дополнителни услуги и побрза, поедноставна и посеопфатна услуга.

Нашите заложби за заштита на животната средина во текот на 2019 година беа концентрирани на одржување ниско ниво на емисии, намалување на јаглеродниот отпечаток и зачувување на природните ресурси. Главна иницијатива во тој поглед беше употребата на алтернативни горива во една од двете ротирачки печки, достигнувајќи приближно 4% термичка замена од вкупните горива што се користат во печките. Во согласност со националното законодавство, може да се користи само домашно алтернативно гориво, но оваа технологија има огромен потенцијал за иднината.

На крајот, но не и најмалку важно, Цементарница УСЈЕ ја одржа својата улога на општествено одговорна компанија и преку спроведување голем број проекти и активности што вклучуваат учество и волонтирање на нашите вработени, соработки и споделување на знаење, со цел да се подобрат условите во образовните институции, да се поддржи квалитетно образование и да се развијат вештини што се потребни за денешните работни места.

Стабилноста на резултатите продолжи во текот на 2019 година, но, за жал, беше ненадејно прекината од појавата на пандемијата со ковид-19. Вирусот нè воведе во непозната територија, при што се соочуваме со човечки, со општествени и со економски предизвици во целиот свет. Поминувајќи низ овој тежок период, нашите мисли се со оние што претрпеле човечки загуби.

Благодарни сме на професионалците, кои под голем стрес продолжуваат да управуваат со системите за здравствена и за социјална заштита и посветени сме да направиме сè што е потребно за да ги поддржиме во овие напори. Во УСЈЕ ја исполнуваме нашата заложба за општествена одговорност, штитејќи ги нашите луѓе, нашите заедници и нашите купувачи. Неизбежно е компаниите низ светот да имаат негативно влијание од ваквите случувања, вклучувајќи ја и нашата компанија. Во периодот на подготовка на овој Извештај, не забележавме негативно влијание на побарувачката на нашите пазари, ниту прекин на нашите деловни активности. Ги преземаме сите неопходни мерки за да се подготвиме за сите непредвидени ситуации.

Убедени сме дека нашиот пристап носи споделена вредност за сите засегнати страни и одржлива иднина која обезбедува можности за иновации и паметни идеи. Гледајќи во иднината, можеме со сигурност да кажеме дека Цементарница УСЈЕ ќе продолжи да биде стабилен и сигурен партнер за деловните субјекти, за заедницата и за општеството.

Соработуваме на локално и на глобално ниво кон постигнување на Целите за одржлив развој 2030, во согласност со нашите обврски од Глобалниот договор на ОН.

Овој извештај е оценет како извештај на напредно ниво според критериумите на Глобалниот договор на Обединетите Нации, ревидиран од независна ревизорска куќа.

Борис Хрисафов
Главен извршен директор

За ТИТАН

За УСЈЕ

Создаваме вредност за сите

Фокус на материјалните прашања

Стратешки осврт

За ТИТАН

Групацијата ТИТАН е меѓународен производител на цемент и градежни материјали што се стреми да ги задоволи потребите на општеството придонесувајќи кон одржлив раст со одговорност и интегритет.

Групацијата има капацитети за производство на цемент во 10 земји и е присутна во 15 земји. Со годишен капацитет од 27 милиони метрички тони цемент и цементни материјали, вработува околу 5.500 луѓе низ целиот свет.

Деловните активности на Групацијата вклучуваат производство, транспорт и дистрибуција на цемент, бетон, агрегати, летечка пепел, малтери и други градежни материјали.

Матична компанија на Групацијата е TITAN Cement International (TCI), белгиска компанија котирана на Euronext Брисел, Euronext Париз и на Атинската берза. TITAN Cement International стана матична компанија на Групацијата ТИТАН по успешното завршување на Понудата за доброволна размена на акции доставена до акционерите на компанијата TITAN Cement Company S.A., поранешна матична компанија на Групацијата со седиште во Грција. Регистрираното седиште на TCI е во Брисел, додека седиштето на управните органи е на Кипар.

Стратешки приоритети

За да ја постигне нашата водечка цел, се фокусираме на четири стратешки приоритети:

Географска диверзификација

Ја прошируваме нашата дејност преку аквизиции и гринфилд инвестиции на нови атрактивни пазари за да ја диверзифицираме основата за остварување профит и да ја намалиме зависноста од постојните пазари.

Континуирано конкурентно подобрување

Воведуваме нови видови ефикасност во рамките на нашата дејност за да ги намалиме трошоците и да бидеме поконкурентни.

Вертикална интеграција

Ја прошируваме нашата дејност кон други производствени области во синџирот на вредности на цементот, подобро опслужувајќи ги нашите купувачи и пристапувајќи до нови можности за остварување добивка.

Фокус на човечкиот капитал и на корпоративната општествена одговорност

Се грижиме за нашите вработени и за внатрешниот развој и постојано ги подобруваме нашите добри односи со сите внатрешни и надворешни засегнати страни, секогаш streмејќи се кон заемно почитување и разбирање.

Глобално присуство на Групацијата ТИТАН

За нашите резултати и активности известуваме врз основа на нашите географски региони и одделно за нашето заедничко вложување во Бразил.

Грција и Западна Европа

Цементарници

1. Солун
2. Камари
3. Патрас

Постројка за мелење

4. Елефсина

Соединети Американски Држави

Цементарници

1. Роаноке - Вирџинија
2. Пенсуко - Флорида

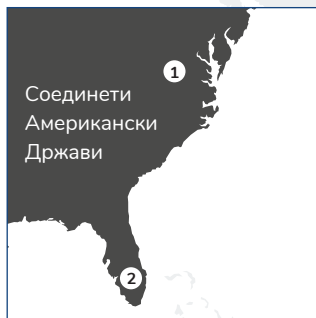
Бразил (заедничко вложување)

Цементарници

1. Кишере

Постројка за мелење

2. Песем

Соединети Американски Држави

2 8

Цементарници Рудници

83 3

Погони за готов бетон Дистрибутивни терминали

10 5

Погони за бетонски блокови Погони за преработка на летечка пепел

Главни производи/активности

Приход
€952
мил.

ЕБИТДА
€179
мил.

Актива
€1,106
мил.

Бразил (заедничко вложување)*

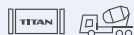
1 3

Цементарници Рудници

5 1

Погони за готов бетон Постројка за мелење

Главни производи/активности

*Заедничкото вложување во Бразил е вклучено во финансиските извештаи користејќи го методот на консолидација за вредноста на акциите.

Во прегледот и во извештаите за нефинансиските перформанси не е вклучено заедничкото вложување во Бразил.

Југоисточна Европа

Цементарници

1. Косјерич – Србија
2. Златна Панега – Бугарија
3. Шар – Косово
4. УСЈЕ – Северна Македонија
5. Антеа – Албанија

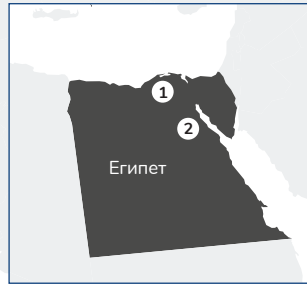
Источен Медитеран

Цементарници

1. Токат

Постројка за мелење

2. Мармара

Цементарници

1. Александрија
2. Бени Суеф

Грција и Западна Европа

3 27

Цементарници Рудници

28 3

Погони за готов бетон Дистрибутивни терминали

1 1

Постројка за мелење Погон за сув малтер

Главни производи/активности

Приход
€245
МИЛ.

ЕБИТДА
€12
МИЛ.

Актива
€640
МИЛ.

Југоисточна Европа

5 19

Цементарници Рудници

6 1

Погони за готов бетон Погон за процесирани и преработени горива

Главни производи/активности

Приход
€263
МИЛ.

ЕБИТДА
€77
МИЛ.

Актива
€483
МИЛ.

Источен Медитеран

3 15

Цементарници Рудници

6 2

Погони за готов бетон Погон за процесирани и преработени горива

1

Постројка за мелење

Главни производи/активности

Приход
€150
МИЛ.

ЕБИТДА
€-1
МИЛ.

Актива
€634
МИЛ.

Легенда на главни производи/активности:

- Цемент
- Готов бетон
- Агрегати
- Сув малтер
- Готови блокови
- Летечка пепел
- Управување со отпад и со алтернативни горива

Број на оперативни единици за сите региони пресметано според потребите за нефинансиски извештаи на групациско ниво

За УСЈЕ

Цементарница УСЈЕ АД Скопје (УСЈЕ), дел од Групациската ТИТАН, е основана во 1955 година и денес е една од најголемите домашни компании со значителен придонес во развојот на земјата. Управувајќи со фабрика за цемент, погон за готов бетон и агрегати и со 3 рудници, компанијата вработува околу 244 директни вработени и создава можности за ангажман на повеќе од 200 индиректни вработени преку партнерства со локални добавувачи и подизведувачи.

За да се постигне балансиран, одговорен и одржлив долгорочен раст и да се зголеми споделената вредност

со засегнатите страни, УСЈЕ континуирано вложува во иницијативи за заштита на животната средина, нови технологии и социјални програми. Преку активно учество во партнерства и соработка на локално ниво, УСЈЕ придонесува кон локалните и глобалните активности за надминување на предизвиците за одржливост во рамките на Целите за одржлив развој на ОН за 2030.

Од 2008 година, УСЈЕ е член на локалната мрежа на Глобалниот договор на Обединетите нации.

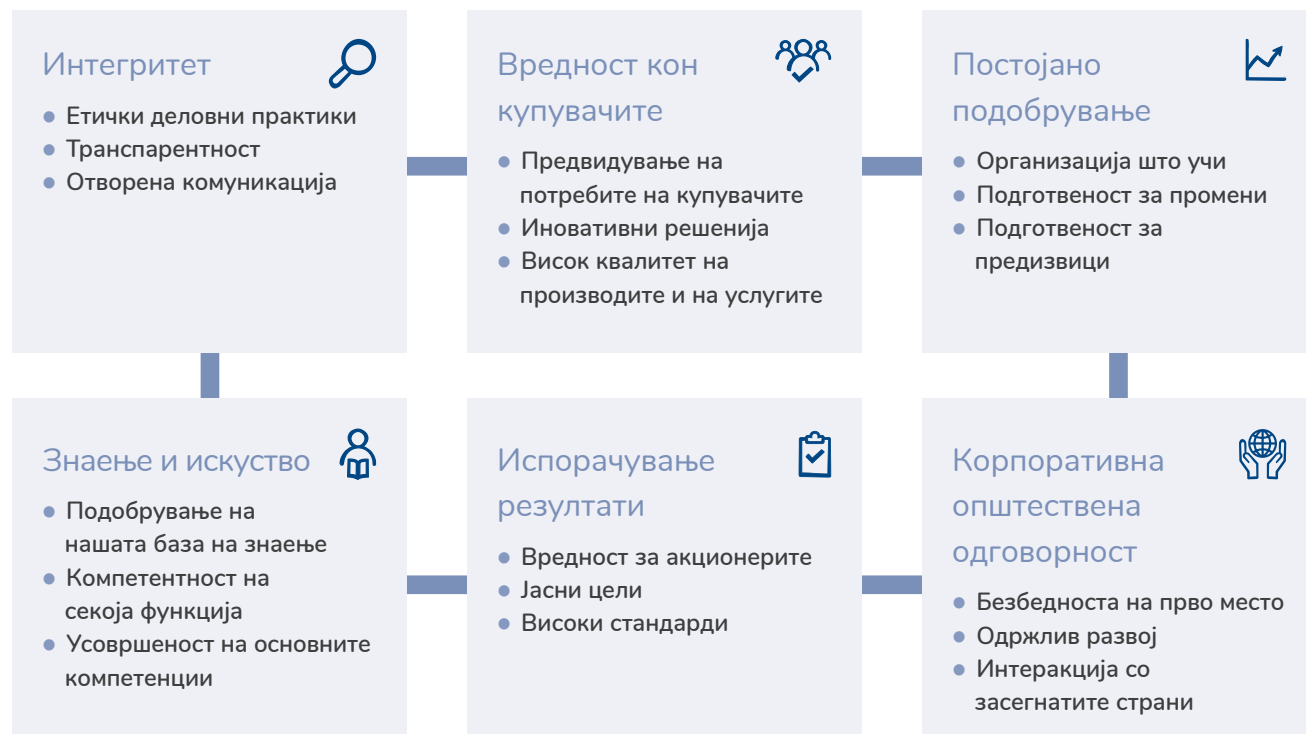
Една водечка цел, заеднички вредности

Водечка цел на ТИТАН

Наша цел е да се развиваме како мултирегионален, вертикално-интегриран производител на цемент, комбинирајќи ги претприемачкиот дух и оперативната извонредност со почит кон луѓето, општеството и животната средина.

Нашите вредности

Ги прифативме вредностите на ТИТАН и тие се суштината на тоа кои сме ние; тие ја водат нашата стратегија и ја обезбедуваат основата за сите наши активности. Тие овозможуваат силна врска за нашите луѓе и го поддржуваат растот што нè одржува повеќе од половина век, директно произлегувајќи од начелата, верувањата и визијата на основачите на ТИТАН, уште во 1902 година. Тие остануваат цврста основа на нашата култура и семеен дух.

Нашите вредности се вткаени во групацискиот етос – грчки израз за „карактер“ или „дух“ – што го води начинот на кој управуваме со нашите деловни активности со почит, отчетност и одговорност.

Нашите производи

Нашите капитални ресурси ги користиме како основа, ги трансформираме и надополнуваме со цел да ги обезбедиме нашите производи и услуги и да постигнеме одржлив деловен развој, создавајќи вредност за сите засегнати страни и придонесувајќи кон исполнувањето на Целите за одржлив развој.

Видови цемент што ги произведуваме во УСЈЕ:

СЕМ I 52,5 N

СЕМ II/A-V 42,5 R

СЕМ II/B-M(V-L) 42,5 N

СЕМ II/B-M(V-L) 42,5 R

МЦ5 - УСЈЕМАЛ/ШАРМАЛ

ЦЕМЕНТ

Цементот е врзувачка супстанција и главна компонента во готовиот бетон. Се произведува со мелење клинкер, гипс и други цементни материјали во фин прав.

ГОТОВ БЕТОН

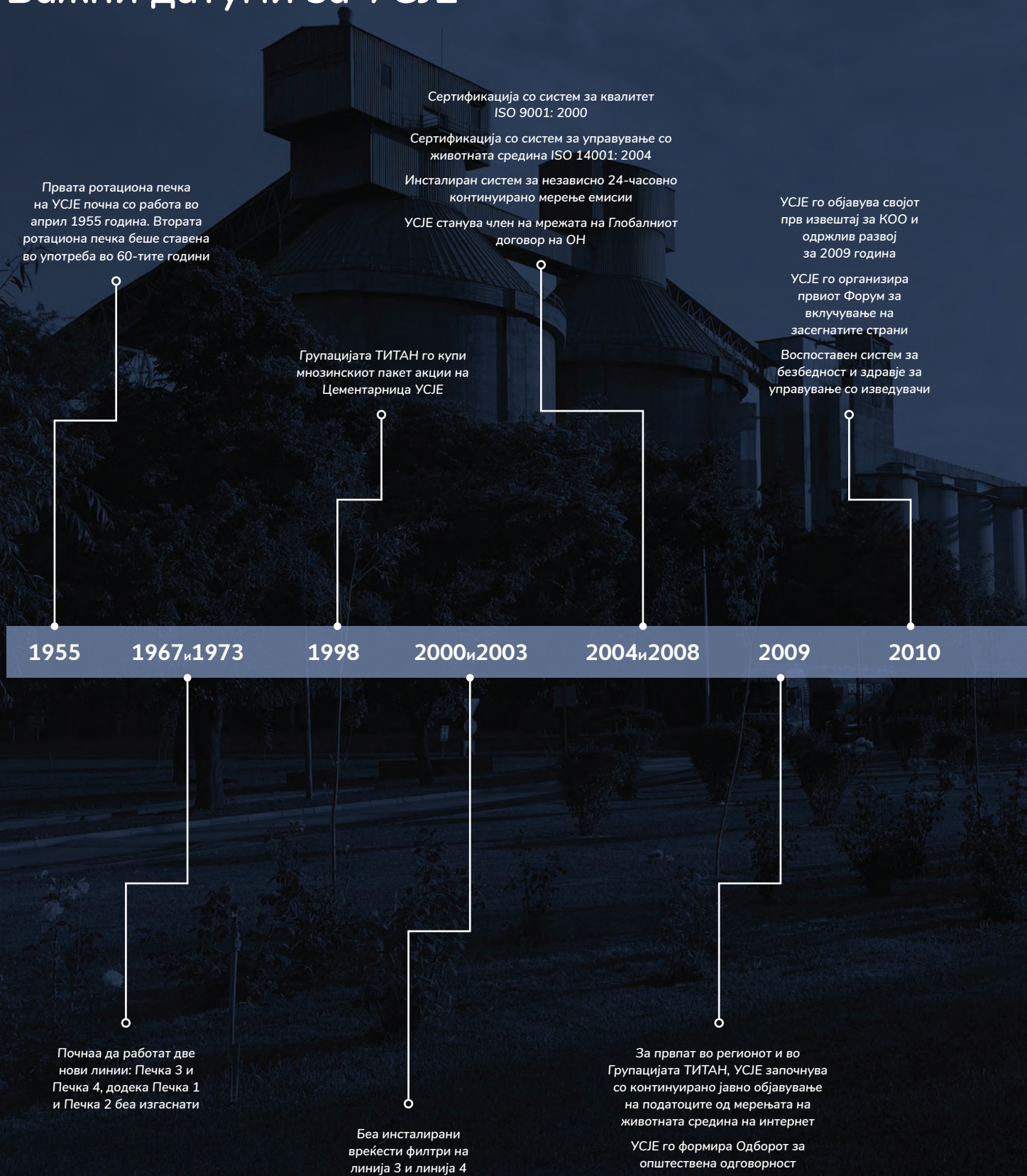
Готовиот бетон се прави од цемент, агрегати и вода за да се произведе траен производ што може да се вгради во различни формати. Обично се меша во производствените постројки според спецификација и потоа се транспортира до градилиштата.

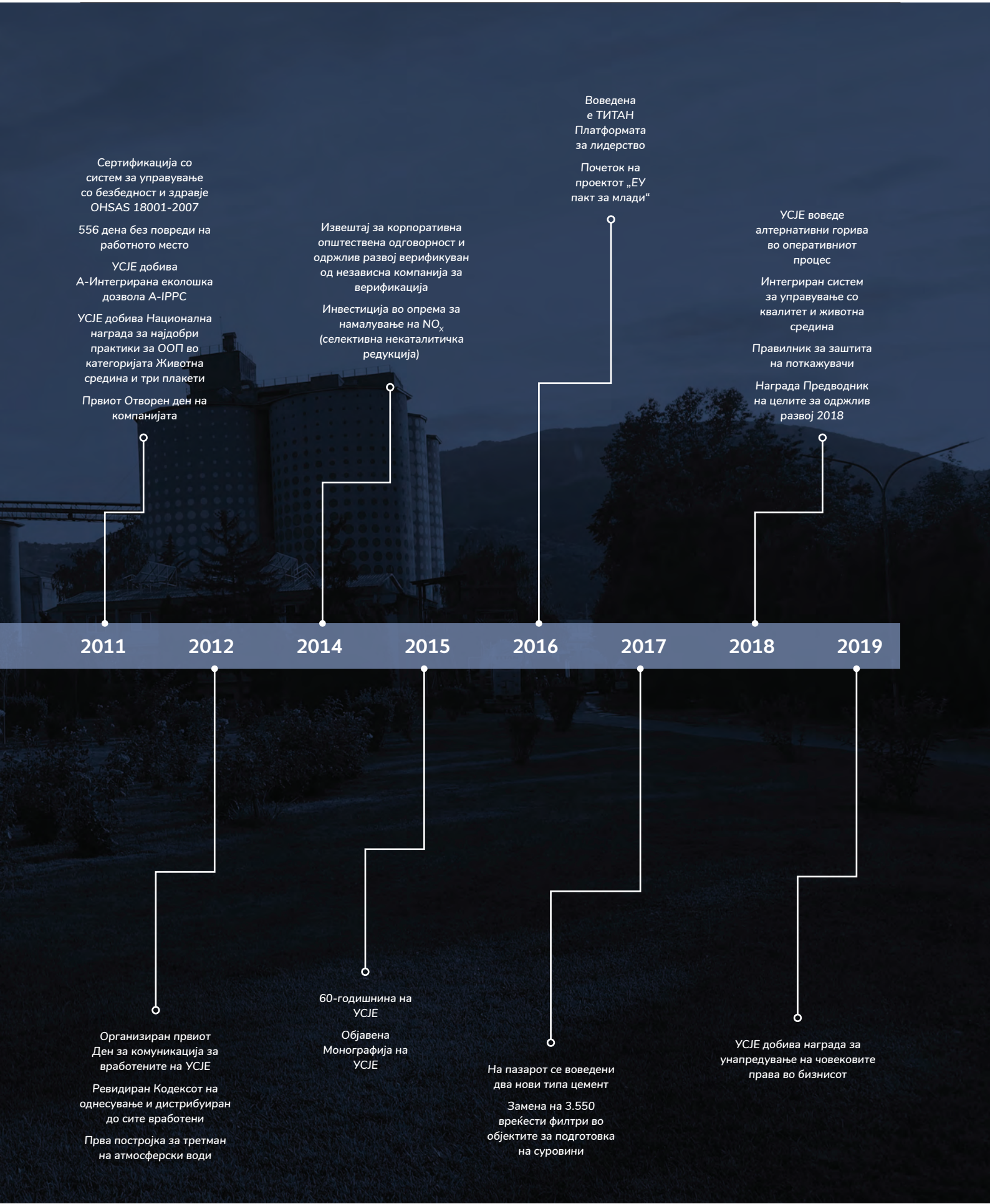
АГРЕГАТИ

Агрегатите се груби материјали како песок, чакал, дробен камен и рециклиран бетон, кои се користат во градежништвото. Тоа се најексплоатираните рударски материјали во светот и се користат како суровина во цементот и како зацврстувачки агенс, на пример, во асфалт и бетон. Тие може да се користат и во фундаменти за патишта и за железници.

Важни датуми за УСЈЕ

Сертификација со систем за управување со безбедност и здравје OHSAS 18001-2007

556 дена без повреди на работното место

УСЈЕ добива А-Интегрирана еколошка дозвола А-IPPC

УСЈЕ добива Национална награда за најдобри практики за ООП во категоријата Животна средина и три плакети

Првиот Отворен ден на компанијата

Извештај за корпоративна општествена одговорност и одржлив развој верификуван од независна компанија за верификација

Инвестиција во опрема за намалување на NO_x (селективна некаталитичка редукција)

Воведена е ТИТАН Платформата за лидерство

Почеток на проектот „ЕУ пакт за млади“

УСЈЕ вовеле алтернативни горива во оперативниот процес

Интегриран систем за управување со квалитет и животна средина

Правилник за заштита на поткажувачи

Награда Предводник на целите за одржлив развој 2018

2011

2012

2014

2015

2016

2017

2018

2019

Организиран првиот Ден за комуникација за вработените на УСЈЕ

Ревидиран Кодексот на однесување и дистрибуиран до сите вработени

Прва постројка за третман на атмосферски води

60-годишнина на УСЈЕ

Објавена Монографија на УСЈЕ

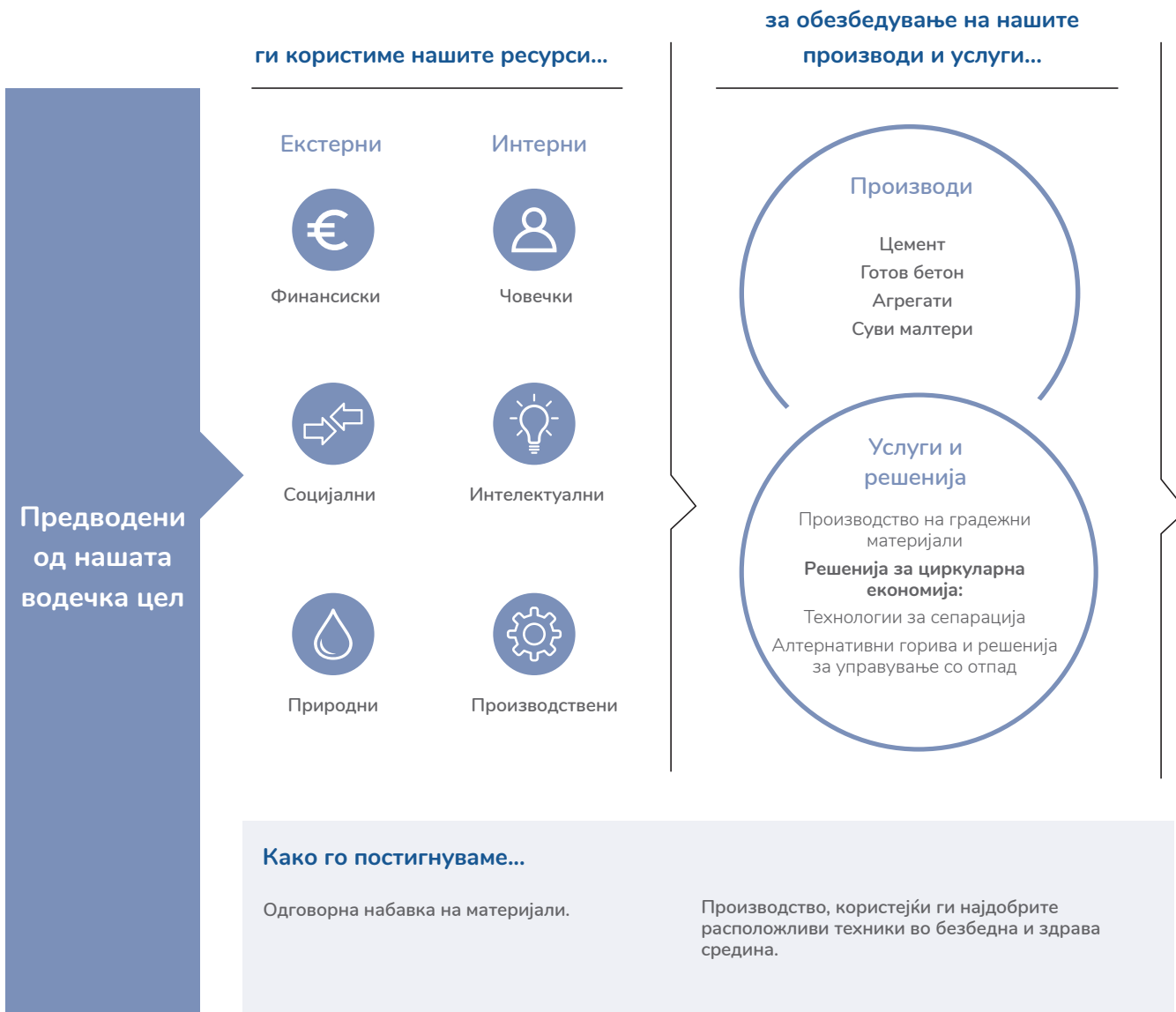
На пазарот се воведени два нови типа цемент

Замена на 3.550 вреќести филтри во објектите за подготовка на сировини

УСЈЕ добива награда за унапредување на човековите права во бизнисот

Создаваме вредност за сите

Ги користиме, ги трансформираме и ги надополнуваме нашите основни ресурси за да обезбедиме производи и услуги и да постигнеме одржлив деловен раст, создавајќи вредност за сите засегнати страни и придонесувајќи кон постигнување на глобалните Цели за одржлив развој.

Вредностите што ги создаваме придонесуваат за следниве ЦОР 2030 на ООН:

и создаваат вредност...

за нашите засегнати страни

Економска

- Раст на компанијата
- Даночни придонеси
- Поврат за акционерите
- Синџир на вредности

Примери за создадена вредност
208 милиони денари во инвестиции за иден раст на компанијата
404 милиони денари во даноци на националните и локалните власти
4.400 милиони денари потрошени вкупно на локални и на меѓународни добавувачи за стоки и услуги
1.826 милиони денари додадена вредност
1.677 милиони денари нето-додадена вредност

- Деловни партнери и добавувачи
- Купувачи
- Капитални работодавачи
- Вработени
- Локални заедници
- Невладини организации (НВО)
- Регулаторни тела, власти и влади
- Акционери - заедница на инвеститори

Животна средина

- Избегнати емисии/избегнатата потрошувачка на ресурси
- Придонес за циркуларната економија

Примери за создадена вредност
40 милиони денари во зелени инвестиции

Општествена

- Работни места, професионални вештини и продуктивност
- Придонес за заедниците

Примери за создадена вредност
291 милиони денари за плати (придонеси за) пензии и социјални бенефиции, вклучувајќи дополнителни бенефиции над законски предвидените
2,5 милиони денари во инвестиции за обука на директни вработени како вкупни расходи
20 нови вработувања (**8,2%** од вкупната вработеност)
33 практиканти
17,8 милиони денари како поддршка за проекти на заедницата

Опслужување на нашите купувачи и партнери. Размена на експертиза за подобрување на вредноста што ја создаваме.

Ангажирање во колаборативни проекти и споделување знаење за позитивно влијание врз општеството и врз локалните заедници.

Придонес кон циркуларната економија со примена на принципите на „намалена употреба, рециклирање, повторна употреба, обновување“.

Вредносен синџир

Фокус на материјалните прашања

Се координираме со нашите засегнати страни за да го подобриме нашето разбирање за нивните различни потреби, очекувања и проблеми. Овој траен и инклузивен процес ни помага да изградиме доверба, да ја зајакнеме соработката и да ги исполниме нашите заложби за одржливост.

Во УСЈЕ сме свесни дека условите што се однесуваат на идентификувањето и на приоритизирањето на Материјалните прашања за внатрешните и за надворешните засегнати страни се променија од претходниот циклус на Проценка на материјалноста во компанијата во 2018. Новите услови се разбира дека ги вклучуваат влијанијата на кризата во јавното здравство, предизвикана од пандемијата со ковид-19 во 2020 година. Во 2019 година Групацијата ТИТАН одлучи да почне нов циклус на проценка на материјалноста, чии резултати би биле соопштени во Интегрираниот годишен извештај на Групацијата ТИТАН за 2020.

Во 2016 година спроведовме Проценка на материјалноста и ги поврзавме нашите Материјални прашања со Целите за одржлив развој поставени од ОН за да постигнеме долгорочен раст и развој до 2030 година.

Во 2018, кога ги воведовме нашите цели за одржливост за 2020 година, отидовме чекор понапред, почнувајќи да ги усогласуваме поставените цели не само со Материјалните прашања туку и со клучните и комплементарните Цели за одржлив развој на ОН 2030.

Започнувањето на новата Проценка на материјалноста претставува можност за унапредување и понатамошен развој на внатрешниот процес, со користење на Мапата за материјалност на Одборот за стандарди за сметководствено водење на одржливоста. Резултатите од овој процес ќе бидат соопштени во нашиот Годишен извештај за одржливост за 2020 година.

Нашиот пристап кон вклучување на засегнатите страни и материјалност

Нашата проценка на материјалноста е тековен и инклузивен процес заснован на дијалог со засегнатите страни. Повратните информации добиени од нашите клучни засегнати страни на Групацијата за 2019 година потврдија дека процесот што го следиме обезбедува доверливи резултати и дека моменталните прашања во Годишниот извештај за одржливост ги исполнуваат очекувањата на засегнатите страни.

Покрај тоа, засегнатите страни реагираа позитивно на нашите заложби да ги усогласиме идните цели за одржливост со нашите материјални прашања и Целите за одржлив развој 2030 на ОН.

Нашите клучни засегнати страни:

- вработени
- деловни партнери и добавувачи
- купувачи
- локални заедници
- невладини организации (НВО)
- регулаторни тела и институции
- акционери и инвеститорска заедница

Бараме повратни информации од клучните засегнати страни преку:

- состаноци лице в лице
- онлајн анкети
- анкети за мислења
- тематски форуми
- механизми за жалби (жолти кутии и EthicsPoint од 2020)

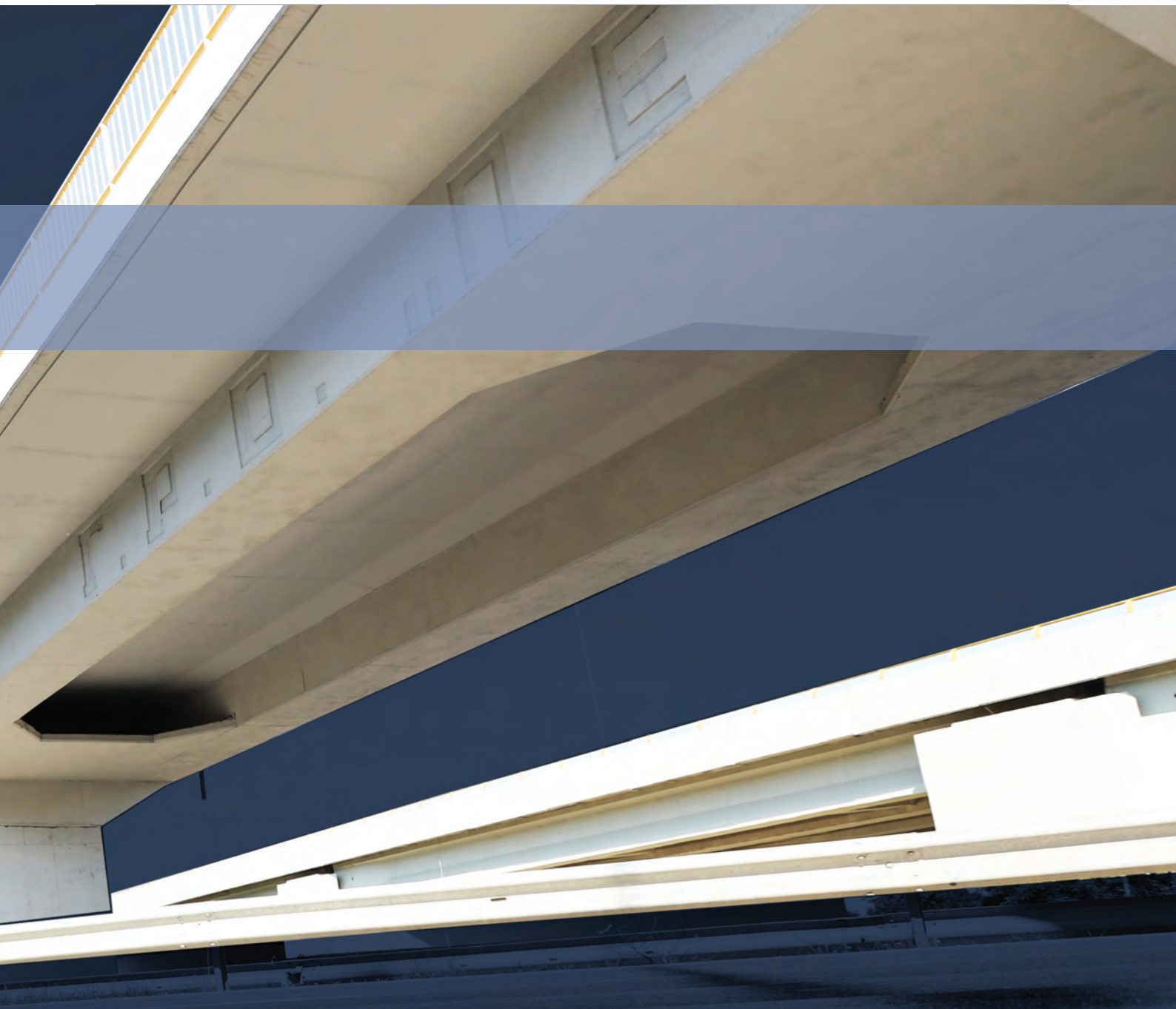
Нашите најважни материјални прашања

Информациите подолу ги сумираат резултатите од процесот на проценка на материјалноста:

Материјално прашање	Ниво на приоритет	Важност за заинтересираните страни	Корелација со ЦОП	
Здравје и безбедност	1		<ul style="list-style-type: none"> Здравје и безбедност Управување со животната средина Управување и развој на луѓето 	
Управување со животната средина	2			
Управување и развој на луѓето	3			
Одржливост на заедниците	4		<ul style="list-style-type: none"> Одржливост на заедниците Односи и задоволство на купувачите Политичка и социјална нестабилност 	
Односи и задоволство на купувачите	5			
Политичка и социјална нестабилност	6			
Управување и транспарентност (вклучително етика)	7		<ul style="list-style-type: none"> Управување и транспарентност (вклучително етика) Синџир на снабдување Климатски промени и енергија 	
Синџир на снабдување	8			
Климатски промени и енергија	9	Важност за УСЈЕ		

Резултати на компанијата

Финансиски резултати

Нефинансиски резултати

Безбедност и здравје при работа

Нашите вработени

Нашите деловни партнери – купувачи и добавувачи

Заштита на животната средина

Придонес кон одржливи заедници

Финансиски резултати

2019 година беше уште една година на стабилни и солидни резултати за Цементарница УСЈЕ. Прометот на компанијата се зголеми за повеќе од 8% во однос на 2018 година на 4.632 милиони денари. ЕБИТДА се зголеми за 20,4% во однос на 2018 година.

Промет	ЕБИТДА	Нето-добивка пред оданочување
2018: 4.269 мил. МКД 2019: 4.632 мил. МКД	2018: 1.288 мил. МКД 2019: 1.547 мил. МКД	2018: 1.048 мил. МКД 2019: 1.274 мил. МКД
Капитални расходи	ROCE (ЕБИТ/Употребен капитал)	Заработка по акција
2018: 277 мил. МКД 2019: 208 мил. МКД	2018: 35,24% 2019: 46,70%	2018: 1.860 МКД 2019: 2.260 МКД

Обем на продажба

Цемент	Готов бетон	Агрегати
2018: 942.000 тони 2019: 952.000 тони	2018: 13.000 m ³ 2019: 62.000 m ³	2018: 93.000 тони 2019: 88.000 тони

Нефинансиски резултати

УСЈЕ дополнително ги подобри своите резултати за одржливост во текот на 2019 година, посебно во областите на здравјето и безбедноста и заштитата на животната средина, што може да се види од Индексот на клучните показатели на перформансите за одржливост (види Прилози). Нашата посветеност кон континуирано подобрување грижејќи се за локалното влијание и нашето континуирано вклучување на клучните засегнати страни со посебни иницијативи и активности што имаат за цел зајакнување на одржливоста на локалните заедници, се клучни елементи на нашата деловна стратегија.

Во овие рамки, УСЈЕ ги постигна поголемиот дел од целите за еколошките и за социјалните резултати поставени за 2020 година, на тој начин давајќи позитивен придонес кон постигнувањето на соодветните цели за 2020 година поставени од Групацјата ТИТАН.

Идна перспектива: Во тек е нов процес на поставување цели во 2020 година на ниво на Групацјата, како и на ниво на компанијата, за преземање обврски за нови цели за одржливост за периодот до 2025 година. Една од клучните области на УСЈЕ за перформансите за одржливост е придонесот за одржливоста на сите наши локални заедници.

Според горенаведеното и содржината објавена во Интегрираниот годишен извештај за 2019 на Групацјата ТИТАН (страница 78):

„Во 2019 година продолживме да го анализираме нашето влијание на локално ниво и ја проширивме методологијата што ја обезбедува Конференцијата за трговија и развој на ОН за проценка на трошоците на локално ниво.

Утврдувајќи критериуми во согласност со нашиот деловен модел и стратегија за одржливост за да поттикнеме фокусирање на материјалните прашања што се однесуваат на нашите интерактивни иницијативи во локалната заедница, воведовме нова интернет-платформа за самопроценка на сите веќе преземени активности по добиените повратни информации од засегнатите страни.“

УСЈЕ ќе биде активен учесник во проценката на нашите иницијативи и активности за вклучување на заедницата во 2020 година, обезбедувајќи информации во рамките на платформата на Групацјата и делувајќи како нов модул во системот за прибирање податоци на Групацјата (CSR Databank).

Безбедност и здравје при работа

Посветени на здраво и безбедно работно место

Здравјето и безбедноста е наш врвен приоритет што има секојдневно влијание врз нашите вработени и изведувачи како и врз нивните семејства и локалните заедници. Ние ги концентрираме нашите напори на континуирано следење и подобрување на нашите резултати во безбедноста и здравјето осигурувајќи дека сите наши вработени и изведувачи имаат соодветно знаење, вештини и искуство за безбедно извршување на своите работни задачи. Исто така, ги поттикнуваме нашите добавувачи и другите деловни партнери да прифатат сличен пристап. Нашата групаска Политика за безбедност и здравје при работа ги опфаќа сите активности во рамките на нашата контрола на управување, со јасни одговорности и отчетност на сите нивоа на управување. Политиката за безбедност и здравје при работа на Групациската ТИТАН овозможува проценка на сите инциденти, проактивно планирање, поставување конкретни цели, одржување обуки за безбедност и следење на напредокот. Редовно се следи здравјето на вработенте. На периодичните состаноци Централниот комитет за здравје и безбедност со кој претседава главниот извршен директор, ја надгледува примената на политиката, го оценува напредокот и ја креира стратегијата.

Ние се стремиме континуирано да ги подобриме нашите показатели за безбедност и здравје при работа и да ги збогатиме нашите активности и иницијативи. Во 2019 година го зголемивме бројот на безбедносни обиколки (59 наспроти 38 во 2018 година) и теренски проверки (150 наспроти 0 во 2018 година) што укажува на ангажман и посветеност на менаџментот. Систематскиот пристап кон посложени работни активности е видлив преку бројот на Работни планови за безбедност (33 наспроти 13 во 2018 година).

Бројот на часови за обука на нашите вработени достигна 14,4 часа по вработен, додека часовите на обука за изведувачи се зголеми од 3,99 часа во 2018 година на 5,96 часа по вработен во 2019 година.

Годинава имавме 3 незначителни повреди на работното место, од кои две кај изведувачи и една на наш вработен. Дополнително, имавме 21 за малку избегната незгода.

Тимот за безбедност и здравје на Групациската изврши 4 ревизии, ревизии и контроли спроведоа и телото за сертификација на OHSAS, внатрешните ревизори на системот OHSAS и Министерството за труд и социјална политика. Ревизорите идентификуваа позитивни трендови, но исто така и области за подобрување. Анализата на причините за недостатоците е главно поврзана со: Лидерство и надзор; Препознавање и ублажување опасност; Стандарди, процедури, документација и знаење.

По групаската темелна ревизија (Ревизија 360), фокусот беше ставен на системот за дозволи како клучна алатка за подобрување на лидерството и за препознавањето и намалувањето на опасностите. Заедничките напори на сите нивоа резултираа со видливо подобрување, кое беше увидено и при Годишната ревизија од Групациската.

На крајот на годината го почнавме процесот на транзиција од OHSAS 18001 во соодветниот стандард ISO 45001.

Подобрувања на безбедноста и здравјето при работа

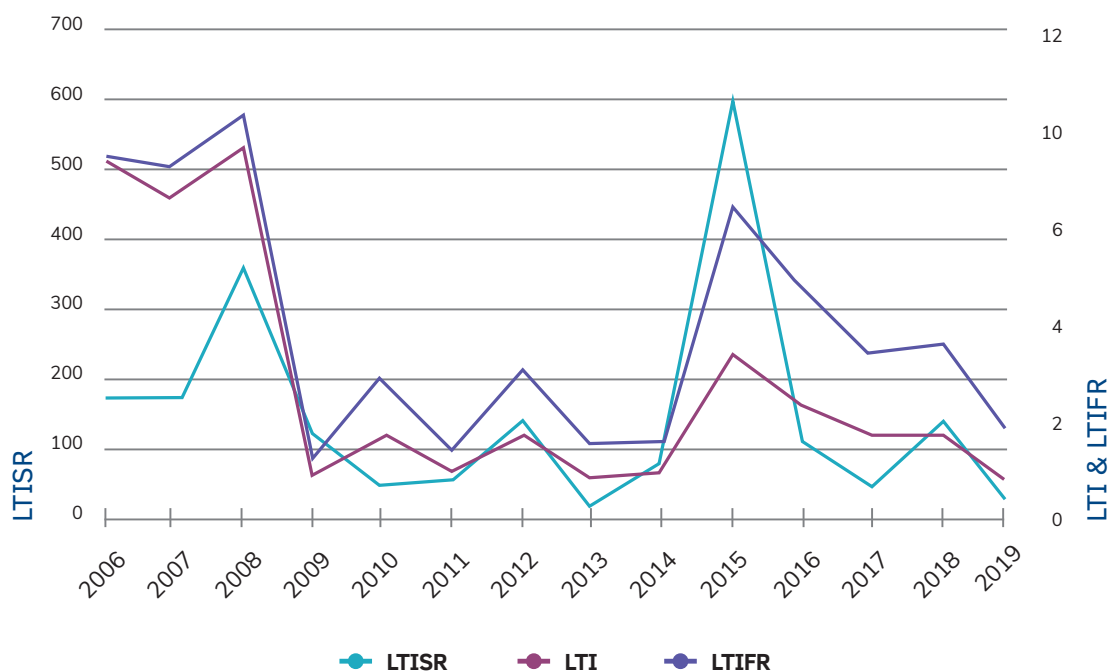

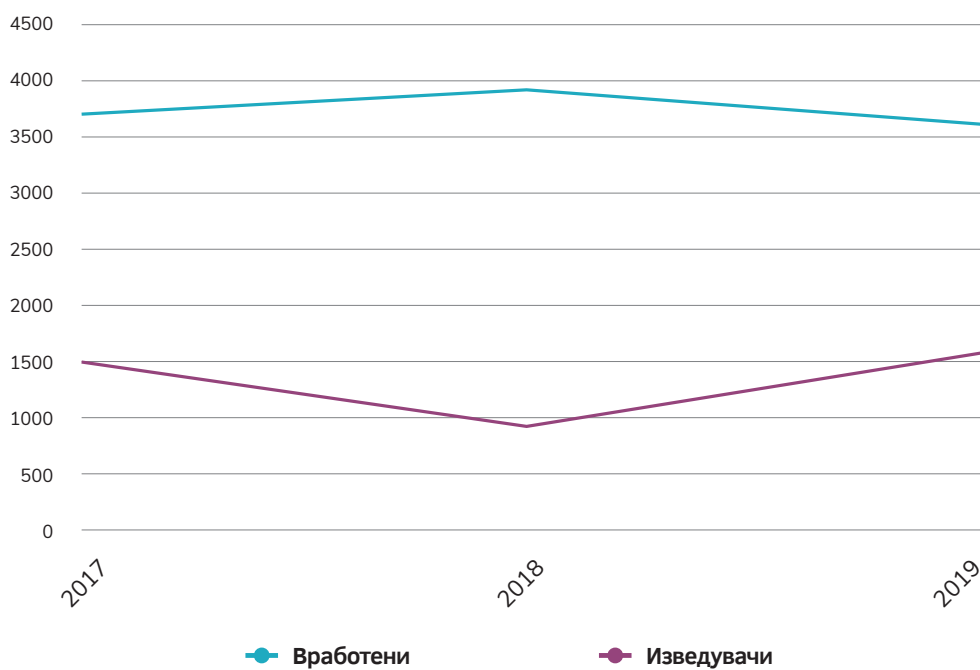
Показатели за безбедност и здравје при работа

Цел	Бр.	Показател	ЦЕЛ 2019 година	РЕЗУЛТАТ 2019 година	РЕЗУЛТАТ 2018 година	ЦЕЛ 2020 година
НУЛА жртви и намалување на ЛТИ	1	Број на пријавени фатални случаи (цела година) - директни вработени	0	0	0	0
	2	Број на пријавени фатални случаи (цела година) - изведувачи	0	0	2	0
	3	Број на повреди (цела година) - директни вработени	0	1	2	0
	4	Број на повреди (цела година) - изведувачи	0	2	3	0
	5	Стапка на смртност - директни вработени	0	0	0	0
	6	Стапка на зачестеност на повреди - директни вработени	0	2,27	4,23	0
	7	Стапка на зачестеност на повреди - изведувачи	0	3,70	6,57	0
	8	Стапка на сериозност на повреди - директни вработени	0	33,98	152,29	0
Идентификација на опасности и активно учество на сите нивоа	9	За малку избегнати незгоди	30	21	30	30
	10	Истражени инциденти (број)	100%	100% (29/29)	88% (35/40)	100%
	11	Број на сериозни инциденти и смртни случаи/ потенцијални инциденти и смртни случаи	Не е применливо	Не е применливо	Не е применливо	0
	12	% на анализирани инциденти за сериозни инциденти и смртни случаи/потицијални инциденти и смртни случаи	Не е применливо	Не е применливо	Не е применливо	100%
	13	Стапка на извршување на безбедносни контроли (број)	100% (36)	100% (36)	100% (36)	100% (36)
	14	Стапка на извршување на безбедносни обиколки (број)	100% (60)	98% (59)	63% (38)	100% (60)
	15	Завршени препораки, забелешки и корективни дејства	> 85%	84%	75,3%	> 85%
Знаење и компетентност	16	Часови обука по вработен [директни + индиректни] (број)	11	10,08 (5123)	9,78 (4765)	11
	17	Часови за обука по вработен [само директни] (број)	14	14,39 (3579)	14,69 (3873)	14
	18	Часови за обука по вработен [само индиректни] (број)	6	5,96 (1544)	3,99 (892)	6
Лидерство и надзор	19	Верификација на исправноста на спроведувањето на 5-те основни процедури (број)	250	150	/	150
	20	Фактор на успешност на направени верификации	100%	78,4%	Не е применливо	100%

Показатели за безбедност и здравје при работа (историски тренд)

Часови обука за безбедност и здравје при работа

Нашите вработени

Одговорноста за почитување на човековите права бара од компаниите да воспостават политики и процеси преку кои ќе можат да умеат и да покажат дека ги почитуваат човековите права во практика.

Водечки принципи на Обединетите нации за деловни активности и човекови права

Вработување

Цементарница УСЈЕ отсекогаш била организација насочена кон луѓето. Ја препознаваме важноста да се биде одговорен работодавач и градиме долгорочни односи со нашите директни и индиректни вработени, засновани врз меѓусебна доверба, доверливост и споделени вредности.

Примена на нашите вредности

Веруваме дека нашите вработени, ангажирани и ефикасни, треба да живеат според нашите вредности и да имаат одлично разбирање на нашиот Кодекс на однесување и Платформата за лидерство на ТИТАН.

Еднакви можности, родова и старосна еднаквост

Создавањето култура на еднакви можности не е само предуслов за исполнување на нашата доброволна посветеност кон стандардите дефинирани со принципите на Глобалниот договор на ОН. Таа има клучна улога во спроведувањето на нашата деловна стратегија. Учеството на жените во највисоките нивоа на управување и одредбите за поддршка на старосната разноликост остануваат важни приоритети. Во УСЈЕ во 2019 година, 25% од нашите вработени на раководни позиции беа жени. Им исплаќаме иста плата на мажите и на жените кои се на истата работна позиција и обезбедуваме да нема разлика во одделните исплати поради пол или вид на договор.

Вклученост и благосостојба на вработените

Во 2019 година, Групацијата ТИТАН организираше и спроведе Анкета за вработените во сите деловни единици. Анкетата за вработените во УСЈЕ беше многу успешна со стапка од 93% на добиени одговори од вработените и нивна подготвеност да ги споделат своите мислења и ставови. Раководството на компанијата ги објави резултатите од истражувањето на сите вработени на Денот за комуникација. По анализите, компанијата ќе подготви Акционен план, кој ќе се спроведе во 2020 година.

Во насока на подобрување на здравјето и благосостојбата на нашите вработени, УСЈЕ во 2019 година обезбеди приватно здравствено осигурување за нашите вработени. Ова е проширување на превентивните здравствени прегледи (кардио, мамографија, терапија-бањи итн.), кои УСЈЕ ги обезбедува заради подобрување на здравјето и благосостојбата на своите вработени.

Продолживме со воведување на UniTe People, нашиот дигитален систем за управување со човечки ресурси на ниво на Групацијата, кој обезбедува обединето управување со човечки ресурси и дигитален развој на нашите вработени и процеси.

Во 2019 година беа организирани два Дена за комуникација со сите вработени. На првиот Ден за комуникација беа презентирани деловната стратегија и резултатите на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ во последниот период, како и идната стратегија и планови заедно со придобивките од воведувањето алтернативни горива. Настанот продолжи со церемонија на доделување јубилејни награди на вработените за нивните 40, 30, 20 и 10 години работен стаж во компанијата. Оваа година 40 вработени добија јубилејни награди. Вториот Ден за комуникација беше посветен на комуникација на резултатите од истражувањето на вработените во 2019 година.

УСЈЕ учествуваше на Скопскиот маратон

Вработените во УСЈЕ учествуваа во тим билдинг трката од 5 км и на полумаратонска трка од 21 км што се одржаа во рамките на Скопски маратон на 4.5.2019 година. Повеќе од 20 вработени од УСЈЕ успешно ја завршија трката и стигнаа до целта, постигнувајќи одлични резултати.

На целата оваа манифестација присуствуваа над 12.000 натпреварувачи и беше одличен начин за подобрување на тимскиот дух и прекрасно искуство за членовите на нашиот тим.

Број на вработени на 31 декември 2019 година

ВКУПНО 2019*		Вкупен број на директни вработени на 31 декември:
Ж	М	244
40	204	Вкупен број на изведувачи на 31 декември:
		334

Вработени по возраст и пол

ВКУПНО 2019*		<30		30-50		Над 50 години	
Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М
40	204	6	15	22	78	12	111

*Број на 31.12.2019 во кој не се вклучени вработени во УСЈЕ што работат во други земји во Групацјата ТИТАН

Број на директни вработени по категорија и пол

	Ж	М
Топ менаџери	-	2
Менаџери	5	13
Администрација/Технички кадар	17	38
ВКВ/НКВ работници	18	151

Процент на жени на раководни позиции во 2019 година

Мажи	Жени	Вкупно	Жени %
15	5	20	25%

Промени во бројот на вработените во 2019 година

Вработени на крајот од годината/Вкупно заминати /Процент на заминати	Заминати вработени според пол и возраст (заклучно со 31 декември 2019 година)						
	Ж			М			
	<30	30-50	Над 50	<30	30-50	Над 50	
244	32	13%	1	4	2	5	20

Нови вработувања во 2019 година

Нови вработувања во 2019 година			
Ж		М	
<30	30-50	<30	30-50
1	3	8	8

Вработени од локалната заедница

	Ж	М	Вкупно
Локално	10	65	75
Нелокално	30	139	169
Вкупно			244

Колективно договарање и синдикално здружување

Работничките права се материјално прашање за сите вработени, регулаторни органи и заедници. Групацијата ТИТАН обезбедува слобода на здружување на вработените. Синдикатите, кога се основани од вработените, на годишно ниво учествуваат на билатерални состаноци со раководството, како и во дијалогот на засегнатите страни, кој се осврнува на стратешките прашања во рамките на одржливиот развој. Претставниците на синдикатот имаат право да се состанат со надлежните раководители за да разговараат за нивните проблеми и да предложат подобрувања и да преговараат за различни теми, какви што се плати и дополнителни придобивки и за подобрување на здравствените и безбедносните услови. УСЈЕ потпиша Колективен договор со синдикатот и во исто време го почитува Гранковиот колективен договор.

Вработени што се членови на синдикатот

Вработени што се членови на синдикатот	Не	Да
Ж	22	18
М	50	154
Вкупно		172

Заштита на човековите права

Во ТИТАН и во Цементарница УСЈЕ, почитувањето и унапредувањето на човековите права се вкоренети во секоја област на нашето работење, со сите наши чинители, нашите вработени, нашиот синџир на создавање вредност и заедниците. Нашата Политика за човекови права е усогласена со Десетте принципи на Глобалниот договор на ОН, со конвенциите на Меѓународната организација на трудот, со универзалната декларација за човекови права и со водечките принципи на ООН за деловни активности и човекови права. На ваков начин, се стремиме да промовираме почитување на човековите права во рамките на нашите области на влијание. Ова вклучува почитување на слободата на здружување, вреднување на различностите, еднакви можности за сите, елиминација на сите форми на дискриминација и вклучување на човековите права во инвестициските одлуки.

Преку специјализирани работилници, нашиот раководствен тим во соработка со директори и со експерти од Групацијата ТИТАН, редовно ги испитува изложеноста на злоупотреба на човековите права, конфликтите што произлегуваат од работничките права, како и сите релевантни прашања и потенцијални ризици.

Кодексот на однесување и Рамката за управување со луѓето на Групацијата ТИТАН, кои се усвоени од УСЈЕ, беа преведени на македонски јазик и дистрибуирани на сите вработени, а компанијата обезбеди и посебна обука. Сите вработени беа обучени за Кодексот на однесување и за правата што произлегуваат од Законот за спречување вознемирување на работното место.

УСЈЕ усвои Правилник за заштита на лицата што пријавуваат несоодветно или незаконско однесување во 2018 година. Целта е да им се стави на располагање безбеден механизам на сите наши вработени да ги пријават своите грижи и поплаки и да ги заштитат своите права во овој процес. Сите наши вработени беа обучени за нивните права поврзани со заштитата на пријавување несоодветно или незаконско однесување и човековите права.

Во текот на воведната обука, сите нови вработени го добиваат Кодексот на однесување на Групацијата ТИТАН и обука поврзана со човековите права и печатени материјали (брошура и информативен водич) на овие теми.

Во 2020 година Групацијата ТИТАН ќе ја воведо EthicsPoint, платформа што ќе се применува на групациско ниво за доверливо пријавување загрижености поврзани со работата, преку телефон или онлајн, која ќе помогне во унапредувањето на етичкото однесување во рамките на Групацијата.

Покрај тоа, се вклучивме во проектот „Унапредување на деловните и принципите на човековите права“ финансиран од Делегацијата на Европската Унија во земјата, спроведена од невладината организација Конект, која истовремено е и Секретаријат на локалната мрежа на Глобалниот договор на ОН, во партнерство со Бизнис конфедерацијата. Преку опсегот и активностите на проектот (студија за проценка, експертска презентација, комуникација итн.) УСЈЕ придонесе за понатамошно промовирање на човековите права и начелата на ОН во земјата. Директорот за корпоративна општествена одговорност на ТИТАН беше клучен говорник на Конференцијата „Водечки принципи за бизнис и човекови права“ во Скопје во септември 2019 година.

Како признание, во 2019 година УСЈЕ доби награда за својот ангажман за унапредување на човековите права во бизнисот, која се доделува за првпат во нашата земја.*

Идентификацијата и проценката на ризиците и можностите се интегрален дел на нашето управување со човечки ресурси, кои помагаат во зачувување на долгорочната одржливост на нашето работење и кои се спроведуваат редовно.

* Повеќе информации за наградата во подглавјето: Награди и признанија

Развој на вработените

Како работодавач, нашата цел е да промовираме доживотно учење кај нашите вработени и да ги зајакнеме професионалните вештини и компетенции што им се потребни за да се справат со локалните и со глобалните предизвици. Продолживме да спроведуваме програми за обука фокусирани на подобрување на способностите за управување за примена на нашите вредности.

Вкупно обучени вработени по земја по пол во 2019 година

Вработени на крај на 2019 година	Обучени вкупно вработени	Обучени мажи вработени	Обучени жени вработени	% од обучени жени во обучени вработени	% од обучени жени од вкупно вработени
244	262	220	42	16,03 %	17,21 %

Часови за обука по тема 2019 година

	Вкупно часови
Запознавање на компанијата	1072
Усогласеност	134
Корпоративна општествена одговорност и одржливост	477
Дигитализација	821
Животна средина	755
Функционална компетентност	540
Општа компетентност	491
Безбедност и здравје	3579
Менаџерски вештини	722
Друго	86
Техничко знаење	1298
Вкупно:	9975

Вкупен број часови за обука и работни часови по вработен 2019 година

	Вкупен број часови за обука	Вкупно време на обука за мажи	Вкупен број на обука за жени	Вкупно вработени на крај на 2019 година	2019 мажи	2019 жени	Просечно време на обука по маж	Просечно време на обука по жена	Просечно време на обука по вработен
Вкупно	9.975	7.464	2.511	244	204	40	37	63	41

Вкупна инвестиција за обука по пол 2019 година

	Вкупна инвестиција за обука на мажи вработени	Вкупна инвестиција за обука на жени вработени	Вкупно
Вкупно	34.406 €	6.616 €	41.022 €

Вкупен број на часови за обука на изведувачи 2019 година

Вкупен број на часови за обука на изведувачи
1.544

Нашите деловни партнери - купувачи и добавувачи

Одржливост на синџирот на снабдување

ТИТАН знае дека одржливиот синџир на снабдување е клучна компонента на општествената одговорност на компанијата и може значително да придонесе за создавање и за дистрибуирање вредност на локално, на регионално и на глобално ниво. Како резултат на тоа, се залагаме барањата за одржливост да бидат вклучени во проценката на нашите добавувачи, притоа покривајќи ги сите области за одржливост, вклучувајќи ги животната средина, безбедноста и здравјето, како и човековите права, работничките права и работните услови. Активно бараме деловни партнери кои, како и ние, се обврзуваат да ги применуваат Десетте принципи на Глобалниот договор на ОН во рамките на нивната сфера на влијание.

Кодексот на однесување при набавките на Групацјата ТИТАН ги утврдува селекцијата, управувањето и евалуацијата на добавувачите. Квалитетот, сигурноста, флексибилноста и локацијата на деловниот субјект се сметаат за клучни критериуми во овој процес.

Договорите со нашите снабдувачи и изведувачи вклучуваат клаузули поврзани со обврските на договорната страна за почитување на безбедноста и здравјето, спречување корупција, работнички и човекови права и стандарди и регулативи за заштита на животната средина, за кои тие потпишуваат декларација. Системот за управување со изведувачи на УСЈЕ осигурува безбедно работење и однесување на нашите изведувачи во рамките на компанијата. Одговорниот за проектот во УСЈЕ потоа следи дали изведувачите ги почитуваат и ги применуваат овие договорни обврски и за тоа го известува Централниот комитет за безбедност и здравје.

Посветеност на купувачите

За да обезбеди полесен пристап до информации и да го поедностави процесот на испорака, УСЈЕ разви нов кориснички интерфејс на интернет и на паметни уреди, наречен „TitanUp“. Веб-апликацијата е наменета да им овозможи на купувачите да прават нарачки, да го проверат статусот на испорака, да го следат текот на утоварот, да преземаат финансиски и материјални извештаи, да го проверат нивниот кредитен статус и да ја следат нивната финансиска состојба. Покрај тоа, обидувајќи се да воведеме позитивна промена и да испорачаме вредност не само со подобрување на квалитетот на производот, туку и со интеракција и услуги, развивме лесна за употреба мобилна апликација за Android и за iOS.

Мобилната апликација беше креативно дизајнирана од надворешна софтверска компанија, која им овозможува на купувачите лесно да се движат низ неа. За да овозможиме брз, модерен и непречен утовар на цементот, ова решение ќе ги олесни нашите напори за заштеда и почитување на времето на купувачите. Апликацијата е достапна за Android; верзијата iOS ќе биде пуштена во употреба во 2020 година. И веб и мобилните верзии ќе бидат понатаму развивани и приспособувани кон специфичните барања на купувачите.

Нашето долгогодишно искуство ни овозможува да ги споделиме знаењата и да им обезбедиме на нашите купувачи (главно во погоните за готов бетон) стручни совети за употреба на производи и оптимизација на бетонските рецептури. Во текот на минатата година, за да ги задржиме купувачите и нивото на нивното задоволство, продолживме да го развиваме и да го унапредуваме квалитетот на нашиот производ во тесна консултација со нив и преку теренски посети за поддршка на нивниот процес на производство на бетон, кои ги спроведуваат тимот за продажба или клучни вработени од други сродни оддели.

Со цел да придонесеме за заштита на животната средина со намалување на отпадот од пакување, продолживме со нашата најдобра практика за техничка поддршка на погоните за готов бетон со бесплатно обезбедување на силосите за складирање на цементот на големо.

Обидувајќи се да останеме вистински поврзани со нашите купувачи, да ги идентификуваме нивните потреби и проблеми и да го подобриме постојниот процес, ја продолживме нашата успешна соработка со купувачите и ја спроведовме нашата годишна анкета за задоволството на купувачите. Побаравме од приближно 140 купувачи да пополнат прашалници и да го искажат своето мислење за целокупната соработка со УСЈЕ. Резултатите уште еднаш потврдија дека УСЈЕ е сè уште висококвалитетен производител и снабдувач на цемент на пазарот. Ова трајно задоволство може делумно да се припише на нашата заложба да испорачаме квалитет во производот и услугите и на нашите луѓе што се многу посветени да ги поддржуваат и да ги помагаат купувачите во изнаоѓање и спроведување решенија што најдобро одговараат на нивните потреби.

Животна средина

Постојано ги подобруваме нашите еколошки резултати преку концентрирање на нашите напори за справување со климатските промени, подобрување на нашата енергетска ефикасност, одговорно користење на природните ресурси и придонес кон циркуларната економија.

Цементарница УСЈЕ континуирано се стреми да ги надминува предизвиците поврзани со грижата за животната средина. Во оваа област, ние целосно ги спроведуваме политиките на ТИТАН, кои гарантираат солидно и транспарентно управување со животната

средина според најдобрите меѓународни практики. Следењето, мерењето, известувањето, соработката, постојаното дејствување и унапредување, се начинот на кој ние се справуваме со прашањата поврзани со животната средина.

Цел	Резултати 2019 година	Цел 2020 година
Потрошувачка на вода (EP07L)	292,9 л/цемент	УСЈЕ останува посветена на одржување на нивото на извонредност во резултатите во животната средина во однос на оваа цел
Емисии на прашина (EP31L)	2,49 mg/Nm ³ за Печка 3 и 6,03 mg/Nm ³ за Печка 4 или 1,84 т/годишно и 6,91 т/годишно, соодветно	<10 mg/Nm ³
Емисии на SO _x (EP33L)	3,27 mg/Nm ³ за Печка 3 и 12,06 mg/Nm ³ за Печка 4, или вкупно 2,42 т/годишно и 13,82 т/годишно, соодветно	<20 mg/Nm ³
Емисии на NO _x (EP32L)	354,99 mg/Nm ³ за Печка 3 и 527,83 mg/Nm ³ за Печка 4, или вкупно 262,36 и 604,85 т/годишно, соодветно	<600 mg/Nm ³
Учество во најмалку една глобална и национална иницијатива за заштита на животната средина и климатските промени	„Час на планетата Земја“, „Европска недела на мобилност“, „Let's do it“ и други.	Зголемување на нивото на свесност поврзано со заштита на животната средина и климатските промени

Нашиот пристап кон управување со животната средина

Заштитата на животната средина и зачувувањето на природните ресурси се клучни за нашиот одржлив деловен модел. Секогаш се трудиме да го направиме нашето работење што е можно поефикасно и постојано да се подобруваме во области со потенцијални влијанија врз животната средина, какви што се употреба на вода и енергија, локална заштита на биолошката разновидност, управување со отпад и намалување на емисиите.

Во 2019 година, нашата Групација објави ревидирана Политика за животна средина на ниво на Групацијата, која вклучува ублажување на и прилагодување кон климатските промени, означувајќи похوليшчки пристап кон одржливоста на животната средина.

Нашите напори да се справиме со климатските промени

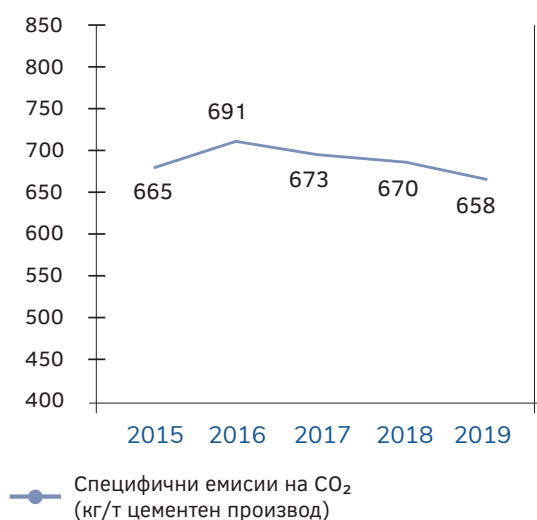
Климатските промени се главен глобален предизвик и материјално прашање за УСЈЕ и за нашите засегнати страни. Усвоивме стратегија за намалување на нашите емисии на CO₂ со инвестирање во иновативни технологии и во алтернативни материјали. Во 2019 година ТИТАН ја промовираше Иницијативата за CO₂, воспоставувајќи унифициран пристап и воведувајќи конзистентна методологија за усогласување на сите наши активности за ублажување.

Овие активности се фокусираат на енергетската ефикасност; зголемената употреба на алтернативни горива; проценка и приоритизација на активностите поврзани со намалување на CO₂ на групациско и на локално ниво; надгледување и искористување на новите технологии.

Вкупната емисија на директен CO₂ е збир на директна емисија (калцинација на материјал, употреба на горива) и индиректна емисија (употреба на електрична енергија).

Како дел од Групацијата ТИТАН го следиме протоколот на Глобалната асоцијација за цемент и бетон - GCCA¹ (поранешен WBCSD/CSI) за пресметување и известување за емисиите на CO₂. Во согласност со овој протокол, пресметувањето и известувањето за CO₂ и за енергијата се прави редовно и покрај фактот што тоа не е законски услов во земјата. Во 2019 година вкупните бруто-директни емисии на CO₂ на УСЈЕ беа 0,656 милиони тони, додека специфичните бруто-емисии на CO₂ беа 657,7 кг CO₂/т цементен производ (EP18L) што е за 1,77% пониско во однос на 2018 година. Намалувањето на специфичните бруто-емисии на CO₂ е должи на зголемена употреба на алтернативни горива, воведување нови видови цемент и намален однос на клинкер/цемент во однос на 2018 година.

Специфични емисии на CO₂

Вкупни емисии на CO₂

1) Упатство за следење на емисии и известување во цементната индустрија, верзија 2019 година на Глобалната асоцијација за цемент и бетон

Поддршка на циркуларната економија

Ние сме посветени на промовирање практики што се усогласени со принципите на циркуларната економија и ја вградилме нивната важност во нашата ревидирана Политика за животна средина на ниво на Групацијата. Ваквите практики вклучуваат употреба на алтернативни горива со ниско ниво на јаглерод или јаглерод-неутрални материји и употреба на алтернативни сировини што овозможуваат намалување на употребата на природни, необновливи ресурси. Преработките на производи од различни видови на отпад во нашето работење (какви што се биомаса, комунален отпад и други инертни отпадни материји) не само што се одговорен и ефикасен начин за намалување на нашиот јаглероден отпечаток, туку и овозможуваат решенија засновани врз принципите на циркуларната економија.

Употребата на алтернативни сировини за производство на клинкер и цемент почна кон крајот на 2018 година, со можност да се заменат до 15% од конвенционалните горива со употреба на алтернативни горива.

Алтернативните горива што се користат во една од двете печки во 2019 година беа крајни деривати на горива (RDF) и биомаса од земјоделски отпад (оризова арпа), додека избраниот отпад од текстилната индустрија ќе биде воведен во блиска иднина. УСЈЕ успеа да замени околу 8% од конвенционалните горива што се користат во една ротирачка печка, или приближно 3,5% термичка замена од вкупните горива што се користат во печките.

Пред почетокот на користењето на алтернативните горива, УСЈЕ подготви детална студија за проценка на влијанието врз животната средина, направи сеопфатно истражување на пазарот за можни извори и на домашниот и на меѓународниот пазар, подготви и доби дозвола за увоз на алтернативни горива и воспостави соработка со локални компании, кои можат да ни обезбедат најразлични алтернативни горива. За да ги информираме сите наши засегнати страни, УСЈЕ организираше информативни состаноци, работилници и посети на погоните за сите засегнати страни.

Еколошки придобивки:

- Намалување на употребата на необновливи (фосилни) горива и сировини
- Намалување на стакленичките гасови
- Обнова на енергија наместо одложување (хиерархија на отпад)

Придобивки за општеството:

- Промовирање политика за управување со цврстиот отпад за општеството – избегнување на депонирање или согорување и придружни емисии (воздух, земја, вода)
- Нови можности за вработување/фокус на локално-регионално ниво

УСЈЕ има дозвола за користење алтернативни горива во согласност со националното законодавство

УСЈЕ инсталираше најсовремена опрема за дозирање алтернативни горива од снабдувачот „Шенк“

Во 2019 година УСЈЕ оствари ~8% замена (термичка основа) со алтернативни горива на Печка 4

Со ова УСЈЕ нуди решение за решавање на локалните еколошки предизвици

Фабриците за цемент како технологија се најпогодни за употреба на отпадот како алтернативно гориво

Групацијата ТИТАН има долгогодишно искуство во користење алтернативни горива

Следење на емисиите

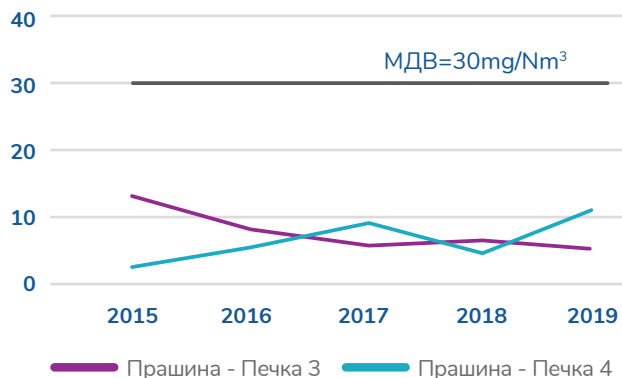
Следењето на емисиите во воздухот од нашето работење е предуслов за контрола и за намалување на влијанијата врз животната средина.

Ова ѝ овозможува на компанијата внимателно да ги следи емисиите во реално време и соодветно да преземе активности. Во исто време, на заинтересираните страни им дава редовни, ажурирани информации за нашите резултати. На наша иницијатива, резултатите од мониторингот се прикажани на веб-страницата на УСЈЕ како месечни извештаи за емисија од главните извори на емисија. Цементарница УСЈЕ известува во согласност со Упатството за следење и известување за емисии².

Вкупни емисии во 2019 година		
Прашина	т/годишно	8,75
NO _x	т/годишно	867,21
SO _x	т/годишно	16,24

Прашина

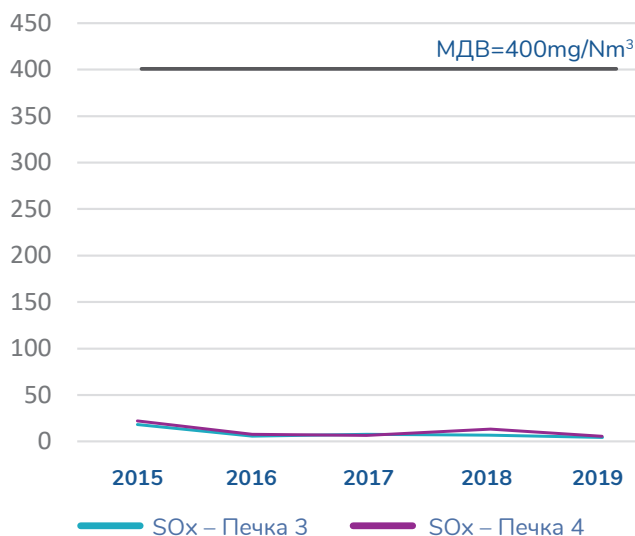
Во цементарниците, најголемите извори на емисија на прашина се оџаците на печките. Во 2019 година емисиите на прашина беа 1,84 тони од Печка 3 и 6,91 тони од Печка 4, соодветно на годишно ниво. Емисиите на прашина се многу пати под границите (МДВ*), утврдени со условите за животната средина содржани во локалните и во правните прописи на ЕУ. Просечната концентрација на прашина за Печка 3 е 2,49 mg/Nm³ и за Печка 4 е 6,03 mg/Nm³. МДВ е 30 mg/Nm³.

*МДВ – Максимална дозволена вредност

SO_x

Присуството на сулфур (S) во суровините е примарна причина за емисија на SO_x. Емисиите на SO_x на УСЈЕ се значително под границите (МДВ) утврдени со важечките локални и ЕУ-прописи. За 2019 година, просечната концентрација на SO_x за Печка 3 е 3,27 mg/Nm³ и за Печка 4 е 12,06 mg/Nm³, додека максималната дозволена вредност (МДВ) е 400 mg/Nm³. Во 2019 година, нашите активности резултираа во емисија на SO_x од 2,42 тони за Печка 3 и 13,82 тони за Печка 4, соодветно. Намалувањето на емисијата на SO_x и кај двете печки е резултат на спроведување селективна експлоатација во рудникот за лапорец.

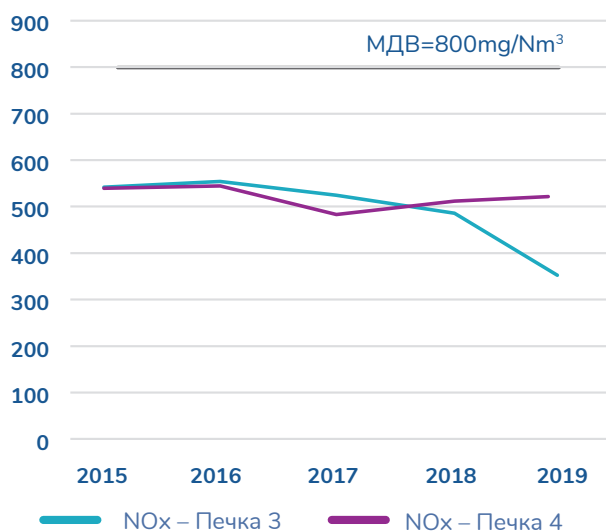

2) Упатство за следење на емисии и известување во цементарната индустрија, верзија 2019 година на Глобалната асоцијација за цемент и бетон

NO_x

Согорувањето при високи температури доведува до емисија на NO_x. Во 2019 година, емисиите на NO_x беа 262,36 тони за Печка 3 и 604,85 тони за Печка 4, соодветно. Целокупната емисија на NO_x беше во границите (МДВ) утврдени со локалните и ЕУ-прописи. Просечната концентрација на NO_x за Печка 3 е 345,99 mg/Nm³ и 527,83 mg/Nm³ за Печка 4, додека националната максимална дозволена вредност (МДВ) е 800 mg/Nm³. Намалувањето на емисиите на NO_x и кај двете печки е резултат на користење различни видови горива и употреба на инсталацијата за селективно некаталитичко намалување (SNCR). Оваа нова технологија се користи во нашата фабрика како метод за намалување на емисиите на азотни оксиди од 2014 година.

Енергетска ефикасност

Во 2019 година беа спроведени неколку проекти за подобрување на енергетската ефикасност, какви што се замена и модернизација на внатрешното и на надворешното осветлување, изолација на административните згради, како дел од предложените мерки од деталните енергетски контроли за згради, како и неколку активности за подобрување на ефикасноста на мрежата за производство на компримиран воздух. Исто така, во 2019 година почнавме со спроведување систем за управување со енергијата ISO 50001:2018, кој се очекува да биде готов и сертифициран во 2020 година. Проектот за подобрување на енергетската ефикасност во компанијата продолжува и во 2020 година, со предложени активности во студијата за енергетска ефикасност и енергетските контроли на зградите и активностите предложени од ISO 50001.

Намалување на бучавата

Следејќи ги нашите напори да направиме повеќе добро и да го минимизираме нашиот отпечаток и покрај тоа што бучавата создадена од нашето работење е под законските граници, во 2019 година УСЈЕ во соработка со Техничкиот факултет во Штип спроведе втора последователна студија за намалување на бучавата во близина на Цементарница УСЈЕ, вклучувајќи и Акционен план. Во текот на 2019 година беа завршени приоритетните мерки според Акциониот план, а инвестициите за намалување на бучавата ќе продолжат и во 2020 година.

Управување со вода (EP29L)

УСЈЕ користи т.н. „сува технологија“ за производство на цемент, што значи дека водата не се користи за главниот процес на производство. Техничката вода се користи само како средство за ладење и нема испуштање отпадни води од производството во согласност со Упатството за известување за вода и сметководство³ кон кое се придржува УСЈЕ.

Во 2019 година УСЈЕ искористи вкупно 324.335 m³ вода, од кои 284.650 m³ подземна вода од нашите лиценцирани бунари, а 39.685 m³ од јавната општинска водоводна мрежа. Зголемената потрошувачка на подземна вода во споредба со претходните години е поради употреба на оваа вода за наводнување на зелените површини во кругот на фабриката и наша цел е да ги зголемиме овие зелени површини.

Нашите постојани напори за заштита на водата како природен ресурс се огледуваат во одржливото управување со водата во постројките, што вклучува:

- употреба на вода од градската водоводна мрежа само за санитарни потреби;
- затворен систем за филтрирање и рециклирање технички води (за ладење на опремата);
- одвојување на водите од канализацијата од атмосферските води и нивно испуштање во градската канализациска мрежа;
- повторно користење на надземна вода од местото на собирање во рудниците;
- собирање на атмосферските води и водите од прскање на улиците во фабриката во отворени канали и нивно пречистување во пречистителната станица за атмосферски отпадни води пред да се испуштат во приемникот.

3) Упатство за следење на вода и известување во цементната индустрија, верзија 2019 година на Глобалната асоцијација за цемент и бетон

Биодиверзитет и управување со земјиште (EP10L и EP11L и EP12L и EP13L и EP14L и EP15L)

Нашите активности во голема мера зависат од употребата на природни ресурси. Сеопфатните проценки на влијанието врз животната средина и плановите за рехабилитација ги опфаќаат сите аспекти на развој, работење, како и затворање на рудници. За традиционална рехабилитација се користат и традиционалните и новите методи за пошумување. Сите активности за рехабилитација на рудниците и управување со биолошката разновидност на локациите се во согласност со Упатството за рехабилитација на рудници⁴ и Упатството за планот за управување со биолошката разновидност⁵.

Се трудиме да ги намалиме сите видови влијанија врз животната средина. Во согласност со овие напори е и развојот на Студии за рехабилитација на рудниците во сопственост на компанијата, изработени од Шумарскиот факултет во Скопје, како и План за зелен појас по периметарот на фабриката. За да се обезбеди квалитетно спроведување на овие планови, ангажиравме професионална компанија и дел од површината на фабриката е претворена во расадник за производство на саден материјал неопходен за реализација на целите утврдени во Студиите.

Во рамките на овој проект, во 2019 година засадивме вкупно 28.893 растенија. Од 1998 година УСЈЕ засади или донираше за садење повеќе од 314.000 дрвја. На рудникот за лапорец беа засадени 24.382 дрвја, 672 дрвја се засадени кај рудникот за варовник во Говрлево, 3.000 дрвја во рудникот за песок во Врловица, а беа засадени и 839 растенија (дрвја, цвеќиња и грмушки) на зелените површини во кругот на фабриката.

Локациите на кои УСЈЕ ги спроведува своите деловни активности ќе бидат дел од групациониот проект во 2020 година за проценка на статусот и на вредноста на биодиверзитетот во сите рудници на Групаацијата, преку користење на Алатката за интегрирана проценка на биодиверзитетот. Иако нашите локации не се квалификувани како места со голема вредност за биодиверзитетот, оваа проценка ќе му помогне на УСЈЕ да го ажурира статусот и потенцијалните ризици, како и да донесе конкретни одлуки каде што е соодветно.

Управување со отпад (EP38L и EP39L)

Намалувањето, повторната употреба и рециклирањето на сировините, енергијата и отпадот, се клучни елементи на Политиката за животна средина на Групаацијата. Производството на клинкер и цемент не создава отпад или отпаден нуспроизвод. Отпадот главно се создава од активности за одржување и пакување производи. Следејќи ги најдобрите практики, отпадот се одделува на изворот, се собира и привремено се чува во просторот за складирање отпад.

Во 2019 година безбедно депониравме околу 3.224 тони отпад, од кои 2.549 тони беа внатрешно повторно користени или рециклирани. Сите протечени материјали се мерат, се собираат и се враќаат во процесот. Со оваа активност имаме детална анализа за ракување со сиот отпад создаден во фабриката.

- 4) Упатства за рехабилитација на рудници, 2011 година. Светски деловен совет за одржлив развој, иницијатива за одржливост на цемент.
- 5) Упатство за план за управување со биолошката разновидност, 2014 година. Светски деловен совет за одржлив развој, иницијатива за одржливост на цемент.

Придонес кон одржливи заедници

Позитивно влијание врз заедниците

Се стремиме да градиме транспарентни, долгорочни односи со нашите локални заедници и да создадеме заедничка вредност. Преку иницијативи што вклучуваат учество на нашите вработени и волонтирање, соработка и споделување на знаење, имаме цел и понатаму да го развиваме нашиот посебен пристап на ангажираност во општеството.

Во 2019 година продолживме да спроведуваме иницијативи и да учествуваме во заеднички активности, кои промовираат здравје и благосостојба, поддржуваат квалитетно образование и развиваат вештини потребни за денешните работни места. Во текот на последните три години ги зајакнавме нашите напори да овозможиме партнерства и соработка со образовни институции во земјата.

Многу од нашите вработени (30%), изведувачи и добавувачи се жители на нашите локални заедници. Заедно спроведуваме планови за вклучување на заедницата, кои редовно се приспособуваат и се ажурираат за да излеземе подобро во пресрет на потребите и на очекувањата на нашите засегнати страни.

Соработуваме со локални деловни партнери, при што повеќе од 57% од нашите плаќања се насочени кон локални добавувачи, кои за активностите на УСЈЕ обезбедуваат материјали и услуги.

Во 2019 година, ТИТАН продолжи да го анализира влијанието на локално ниво и ја прошири методологијата за проценка на плаќањата кон локални добавувачи обезбедена од Конференцијата за трговија и развој на ОН. Калкулацијата за плаќањата на локални добавувачи првпат беше воведена како проект на Групацијата ТИТАН и пред крајот на 2019 година, проектот беше надграден и применет во рамките на Групацијата, за првпат со конзистентни правила за целата групација.

Поддршка на младите

Соработка со универзитетите

Во согласност со нашите постојани напори да промовираме едукација на млади талентирани професионалци, како и нашата заложба за тесна соработка со образовните институции и со заедницата воопшто, преземаме иницијативи и поддржуваме различни проекти поврзани со развој на таленти.

Студијата на случај во 2019 година беше втора фаза од Проектот за поддршка на младите преку вклучување студенти и професори од Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје.

Со цел да овозможиме грижа за понатамошна благосостојба во нашата непосредна заедница, во 2018 година УСЈЕ иницираше проект за реконструкција на фасадите на силосите за да се подобри изгледот на дел од зградите и инсталациите што се највидливи за пошироката заедница.

Имајќи намера да вклучиме што повеќе студенти кои би ја искористиле можноста да работат на вистински проект, заедно со факултетот отворивме студентски конкурс, за студентите да предложат идеи и решенија за подобрување на визуелниот изглед на фасадите на силосите. На конкурсот учествуваа вкупно 25 студенти, во тимови или индивидуално, при што комисија составена од претставници на раководниот тим на УСЈЕ и од професорите на факултетот ги избра двата победнички тима, кои понатаму дадоа предлози за спроведување на дизајнот и проектното решение и реалната реконструкција на фасадата на силосите беше спроведена во 2019 година.

Преку овој проект студентите учествуваа во реален случај на реставрација на индустриски објекти и се стекнаа со компетентност и со практично искуство. Овој проект беше објавен во билтенот на Глобалниот договор на ОН во ноември 2019 година, наречен Навигација во иднината на бизнисот и човековите права.

Практикантска работа

Со години реализираме иницијативи во корист на младите луѓе, иако во 2015 година ставивме посебен акцент на развојот на младите луѓе преку нашите програми за практикантска работа и нашата посветеност кон Европскиот пакт за млади, кој е заеднички ангажман на компаниите и на лидерите на Европската Унија. Нашата заложба преку Европскиот пакт за млади е да развиваме и да консолидираме партнерства за поддршка на вработувањето и вклученоста на младите, што е приоритет во рамките на нашите меѓународни деловни активности.

Број на практиканти по возраст и пол во 2019 година			
Возраст	Пол		Вкупно
	Мажи	Жени	
18 - 20	7	0	7
21 - 25	6	20	26
Вкупно	13	20	33

Цементарница УСЈЕ додели стипендии за МБА постдипломски студии

Со цел да се поддржи вработливоста на младите таленти преку подигнување на нивото на квалитетно образование, во текот на 2019 година УСЈЕ повторно додели три стипендии за магистерски и МБА студии на Универзитетот

Американ колеџ во Скопје (УАКС). Изборот беше направен преку отворен конкурс, а интервјуата ги спроведе комисија од претставници на УСЈЕ и УАКС.

Поддршка на дуалното образование

Развој на младите – соработка со државното електротехничко средно училиште

Во согласност со нашите активности за поддршка на дуалното образование, УСЈЕ потпиша Меморандум за соработка со Државното електротехничко средно училиште „Михајло Пупин“, како дел од процесот на дуалното образование, со цел подобрување на образовниот систем, наставните планови и практиките на младите професионалци, кои по завршувањето на средното училиште, ќе можат директно да се вклучат во

работниот процес. Оваа соработка вклучува формирање група на најдобри ученици, кои во текот на средното образование ќе посетуваат практична работа во УСЈЕ, со можност за вработување во компанијата по завршувањето на средното образование. Проектот започна во 2019 година, додека практичната обука на средношколците започна во почетокот на 2020 година.

Главниот извршен директор на Цементарница УСЈЕ, г. Хрисафов, беше присутен на дебатата „Предизвици за подобрување на дуалното образование - Идни чекори“ во организација на Стопанската комора на Македонија во соработка со Европската бизнис-асоцијација. Цементарница УСЈЕ ја истакна потребата од воведување дуално образование како комбинација на практични вештини, теоретско знаење и клучни компетенции, воспоставување рамнотежа помеѓу понудата и побарувачката на стручен, квалификуван и лесно вработлив персонал, бидејќи недостигот на професионалци и на квалификуван кадар го чувствуваат сите компании. Потребна е зголемена посветеност на сите засегнати страни за воведување современи мерки за да се постигне квалитетно образование.

Партнерство со училиштата

Следејќи ја нашата стратешка определба за поддршка на развојот преку образование и надградувајќи го нашето цврсто локално партнерство, добрососедските односи и потребите на нашата заедница и општеството, УСЈЕ традиционално го спроведува проектот „Партнерство со училиштата“ веќе 11 години по ред. Проектот е насочен кон подобрување на здравјето и безбедноста, како и еколошките услови во училиштата и градинките, како дел од нашата доброволна посветеност за поддршка на образованието и образовниот процес во земјава и

нашата посветеност и знаење во областа на здравјето и безбедноста и заштитата на животната средина. Со цел подобрување на енергетската ефикасност на училиштата, во 2015 година започнавме целосно обновување на фасадите на основните училишта во Кисела Вода. Во 2019 година УСЈЕ целосно ги реновираше санитарните јазли на локалното основно училиште „Кузман Јосифовски Питу“ во вредност од околу 40.000 евра, додека вкупната инвестиција во овој проект досега изнесува 560.000 евра обезбедувајќи подобри услови за повеќе од 5.000 основци.

Отворени денови и комуникација

Отворен ден на компанијата под мотото „Одржливост, партнерство, развој“

Следејќи ја нашата стратешка определба за општествена одговорност и транспарентност, УСЈЕ годинава организираше Отворен ден под мотото „Одржливост, партнерство, развој“. Годишнетиот Отворен ден беше организиран во соработка со граѓанските организации „ЕКО свест“ и „Нов импулс“ со учество на ученици од основните училишта „Кузман Јосифовски-Питу“, „Горѓија Пулевски“, „Круме Кепески“ и „Гоце Делчев“ од општините Кисела Вода и од Аеродром, како и деца од општинските градинки. Фокусот на настанот беше на едукација и соработка со најмладите членови на заедницата, кои покрај тоа што имаа можност да се запознаат со производниот процес на Цементарница УСЈЕ, учествуваа и во едукативни интерактивни работилници – „Јас играв, сега ти играш“, „Секој има право да се храни здраво“, „Безбедност во сообраќајот“ и „Млади и животна средина“.

Отворени денови

Во согласност со нашата стратешка определба да бидеме транспарентен и отворен партнер на сите групи на засегнати страни, УСЈЕ организираше 5 отворени денови во 2019 година и прими различни групи на засегнати страни, меѓу кои невладини еколошки организации, министерот за животна средина и просторно планирање и новинари и граѓани од локалната заедница.

Покрај тоа, УСЈЕ ги отвори вратите за околу 150 студенти од различни образовни институции, меѓу кои студенти од УАКС и нивните професори, студенти од Технолошкиот факултет и студенти од Економскиот факултет, студенти од градежниот училиштен центар и ученици од основни училишта во општината Кисела Вода. Тие ја посетија компанијата за да се запознаат со нашиот процес на производство, со начинот на работа, со заложбите за животна средина и имаа обиколка на нашите капацитети и процеси.

УСЈЕ донираше 100 дрвја на Град Скопје за новиот парк „Ибни Пајко“

Во соработка со Градот Скопје, УСЈЕ донираше 100 дрвја за новиот парк „Ибни Пајко“ што е изграден во центарот на градот во обид да ги подобриме условите на животната средина во градот.

УСЈЕ се приклучи на глобалната кампања „Час на планетата Земја“ 2019 година

Единаесет години по ред, УСЈЕ е дел од глобалната кампања „Час на планетата Земја“. Со приклучување кон акцијата, УСЈЕ беше дел од големото семејство што се грижи за зачувување на природните ресурси и животната средина. Компанијата го исклучи снабдувањето со електрична енергија на сите објекти каде што мерките за безбедност тоа го дозволија.

Награди и признанија

УСЈЕ ја доби Наградата за унапредување на човековите права во бизнисот

УСЈЕ доби награда за унапредување на човековите права во деловното работење како признание за заложбата на УСЈЕ за почитување на човековите права на своите вработени, на сите групи на засегнати страни, на пошироката заедница, промовирањето на здравјето и безбедноста, заштитата на животната средина и примената на принципите на добро корпоративно управување. Оваа награда е дел од проектот „Унапредување на деловните принципи и принципите на човековите права“, финансиран од Делегацијата на ЕУ, спроведен од невладината организација Конект, во партнерство со Бизнис конфедерацијата и локалната мрежа на Глобалниот договор. Со воведувањето на оваа награда за првпат во нашата земја, целта на проектот е да потенцира позитивни примери и со тоа да ја поттикне и да ја промовира заложбата на локалните компании за континуирано унапредување на човековите права преку нивната политика, оперативни практики и комуникација.

Цементарница УСЈЕ освои награда за предводник во остварувањето на Целите за одржлив развој

УСЈЕ ја доби наградата Компанија лидер во Целите за одржлив развој во 2019 година, во рамките на проектот „Градење меѓусекторски партнерства за одржлив развој“, финансиран од ЕУ и имплементиран од невладината организација Конект. УСЈЕ го доби ова признание за своите активности во спроведувањето на принципите на Глобалниот договор на ОН во сите свои деловни практики, особено во областите дефинирани со делот – добро здравје и благосостојба, одговорна потрошувачка и производство, заштита на животната средина и партнерство за остварување на целите на Глобалниот договор. Од 2015 година, УСЈЕ ја усогласи својата стратегија со Целите за одржлив развој 2030 на ОН и ги применува во секојдневното работење.

УСЈЕ дел од панел-конференцијата „ГЛОБАЛНИ ЦЕЛИ ЗА ЛОКАЛНА ОДРЖЛИВОСТ“

Како предводник во остварувањето на Целите за одржлив развој, УСЈЕ учествуваше на панел-конференцијата „Глобални цели за локална одржливост“ што ја организираше Здружението „Конект“ и беше финансирана од Европската Унија.

Менаџерката за човечки ресурси и општествена одговорност, г-а Магдалена Славејкова, беше учесник на конференцијата, зборувајќи за придобивките од усогласување на стратегијата за општествена одговорност на УСЈЕ со целите за одржлив развој, кои се клучни за нашата соработка и со најголемо влијание врз општеството.

Конференцијата ги собра на едно место сите релевантни чинители од земјата, кои се посветени на исполнувањето на Агендата 2030 година.

УСЈЕ доби признание за општествена одговорност за својот проект за поддршка на младите

УСЈЕ доби признание за својот проект за поддршка на младите во категоријата „Односи со заедницата“ доделено од Националното координативно тело за ООП и Министерството за економија. Покрај проектот за соработка со студентите и со професорите од Архитектонскиот факултет за реконструкција на фасадите на силосите и подобрување на нашето визуелно влијание врз околината, УСЈЕ донираше дигитална опрема на Факултетот за електротехника и информатичка технологија, ние бевме и дел од САРКОС РИЛЕМ проектот со Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје и ги продолживме програмите за практикантска работа.

Признанија за успешна соработка и поддршка

По повод 60-годишнината на Факултетот за електротехника и информациски технологии и Технолошко-металуршкиот факултет, УСЈЕ доби признанија во име на долготрајната соработка со овие факултети.

УСЈЕ доби признание за извонреден придонес, поддршка и соработка со Општина Кисела Вода, по повод одбележувањето на 64-годишнината на општината.

Организациска структура,
одбори и комитети

Усогласеност, проценки и ревизии

Управување и контрола на ризици

Антикорупциско управување

Иницијативата на глобален
договор на ОН

Корпоративно управување

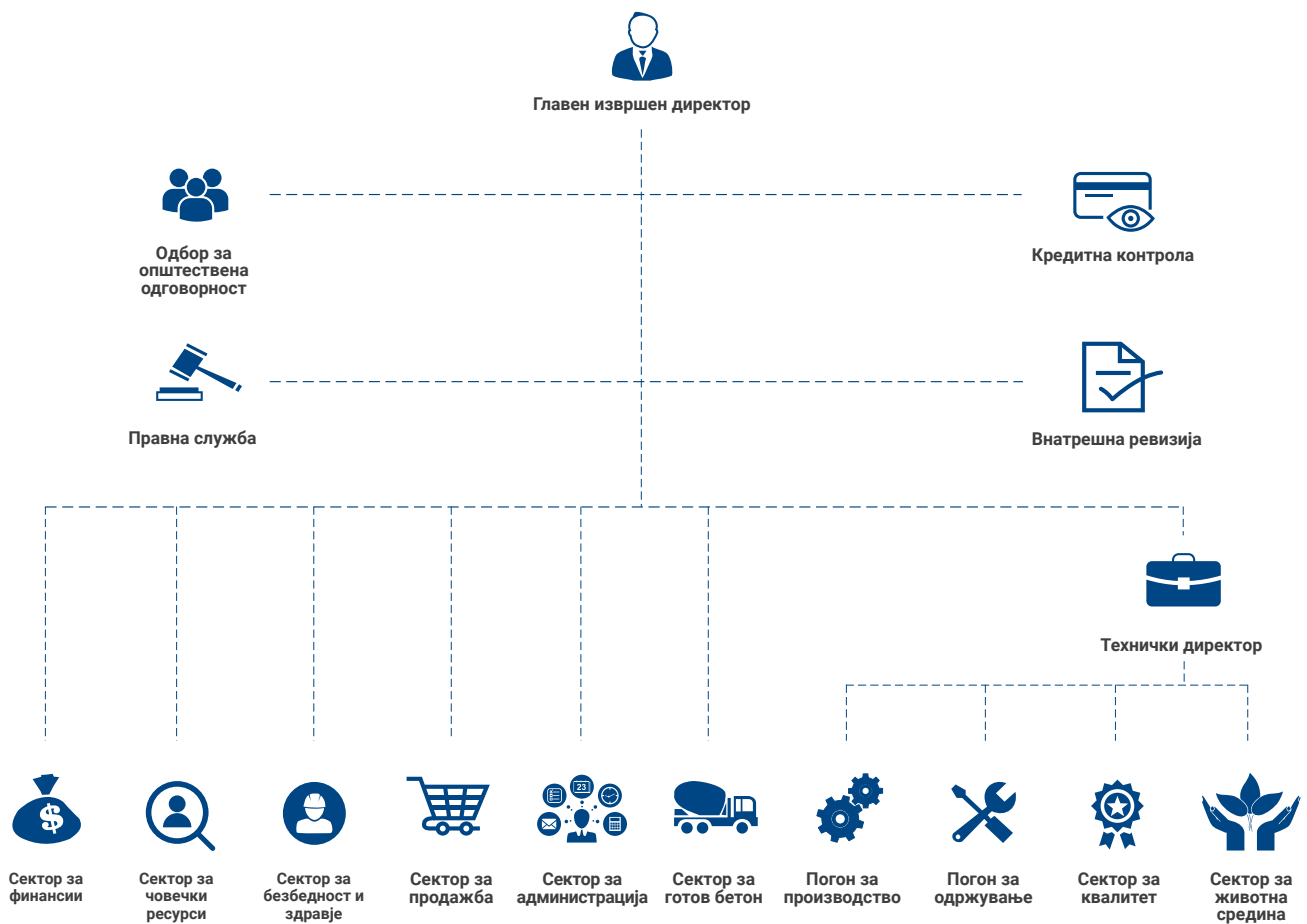

Корпоративно управување

Преку добро корпоративно управување, имаме за цел секоја менаџерска одлука ги исполнува нашите цели и клучни вредности, ги зема предвид аспектите за одржливост и е во интерес на нашите засегнати страни. Преку проактивна идентификација, проценка и управување со сите наши потенцијални значителни ризици и можности, ние се подготвуваме за прашања што можат да влијаат врз долгорочната одржливост на нашите деловни активности и ги постигнуваме нашите стратешки цели.

Организациска структура, одбори и комитети

Организациска структура, одбори и комитети

Следниве одбори и комитети осигуруваат почитување, следење и спроведување на политиките на Групацјата:

ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Компанијата ги следи воспоставените најдобри глобални практики за корпоративно управување во своето раководење и има пет неизвршни членови во својот Одбор на директори, од кои двајца се и независни, а двајца се извршни членови – главниот извршен директор и извршниот директор. Неизвршните членови, како и главниот извршен директор и извршниот директор, не остваруваат приходи врз основа на нивното членство во Одборот на директори.

КОМИТЕТОТ ЗА КРЕДИТНА КОНТРОЛА

е одговорен за следење и контрола на побарувања и дефинирање одредби поврзани со кредитен ризик, побарувања и долгови од купувачите, проценка и одобрување кредит, образци за проценка на купувачите/рангирање на купувачите, порамнување на долговите на купувачите, покривање долгови/гаранции итн.

ОДБОРОТ ЗА КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

е основан во 2009 година и е надлежен за интегрирање и за спроведување на стратегијата за одржливост на Групацјата ТИТАН на локално ниво. Со него претседава главниот извршен директор и се состои од топ менаџментот и менаџерите за безбедност и здравје, за животна средина и за човечки ресурси и општествена одговорност. Одборот за корпоративна општествена одговорност се состанува четири до шестпати годишно, а во некои случаи и месечно, за да ги разгледа и да ги оцени акциските планови и постигнувањата, како и да иницира понатамошни подобрувања. За да се обезбеди натамошна кохезија во рамките на Групацјата, Одборот за корпоративна општествена одговорност има назначено еден од своите членови како претставник на Мрежата на делегати за врска за корпоративна општествена одговорност на Групацјата, чија цел е подобрување на внатрешната комуникација, споделување и учење од најдобрите практики на Групацјата.

ЦЕНТРАЛНИОТ ОДБОР ЗА УПРАВУВАЊЕ

се состои од пет члена на менаџерскиот тим: главен извршен директор, технички директор, менаџер за продажба, менаџер за финансии и менаџер за човечки ресурси и корпоративна општествена одговорност. Централниот одбор за управување одржува неделни состаноци за да разгледува и донесува одлуки за стратешки прашања и управување со ризик.

ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

е независен оддел, надгледуван од Внатрешна ревизија на ниво на Групацјата.

ЦЕНТРАЛНИОТ КОМИТЕТ ЗА ЗДРАВЈЕ И БЕЗБЕДНОСТ

дава стратешки насоки за иницијативите за подобрување на безбедноста и здравјето во нашата фабрика. Воспоставува ефективни процеси за промовирање на целосното спроведување на Политиката за безбедност и здравје на Групацјата ТИТАН. Со Централниот одбор претседава главниот извршен директор и тој е структуриран во 5 поткомитети: Безбедносни инциденти, Безбедносни проверки, Управување со изведувачи, Водечки показатели и Правила и процедури. Заедничката и крајна цел е да се заштитат безбедноста и здравјето на нашите вработени и на вработените на нашите изведувачи како едни од основните човекови права на работното место.

ОДБОРОТ ЗА КВАЛИТЕТ И ЖИВОТНА СРЕДИНА

е одговорен за воспоставување на Политиката за квалитет и животна средина на компанијата и поставување на целите за Системот за квалитет и животна средина. Одборот исто така ги спроведува внатрешните ревизии за квалитет и животна средина и врши проверки на Системот за квалитет и животна средина. Одборот за квалитет и животна средина ги идентификува еколошките аспекти и утврдува итни ситуации поврзани со заштитата на животната средина итн.

Усогласеност, проценки и ревизии

Извршниот комитет на Групацјата ТИТАН е одговорен за поставување на групациските политики и обезбедување тие да бидат имплементирани на ниво на Групацјата. Истовремено, програмите за етика и усогласеност што се имплементираат во деловните активности на ТИТАН, обезбедуваат групациските принципи и вредности да бидат интегрирани во секојдневните активности, а културата за управување со ризици да се зајакнува во рамки на Групацјата ТИТАН.

Извршниот комитет на Групацјата ТИТАН и менаџментот на компаниите систематски ја анализираат ефективностa на системите и политиките што се имплементираат на ниво на Групацјата и на ниво на поединечните компании што се дел од неа, вклучувајќи и во однос на усогласеноста со релевантните стандарди на Групацјата. Доколку се идентификуваат слабости, се преземаат корективни мерки.

Сите процеси на усогласеност ги надгледува Секторот за внатрешна ревизија на Групацјата ТИТАН, кој од јануари 2020 година има поопширни ингеренции и покрај внатрешната ревизија, презема одговорност и за ризиците и усогласеноста.

Внатрешната ревизија на Групацјата ТИТАН е независен сектор со сопствена пишана регулатива и директно одговара на Комитетот за ризици и ревизија. Примарна улога на Внатрешната ревизија на Групацјата ТИТАН е надгледување на ефективностa на средината во која се извршува внатрешната контрола. Обемот на работа на Внатрешната ревизија исто така вклучува:

- надгледување на имплементацијата и усогласеноста со Интерната регулатива на компанијата, Кодексот на однесување, Статутот и применливите закони во сите земји во кои делува Групацјата;
- обезбедување советодавни услуги (пр. ревизија на нови процедури, забелешки за имплементацијата на нов ИТ систем);
- преземање специјални задачи (пр. истражување на потенцијална измама).

Откако беше формиран Комитетот за ревизија и ризици на ниво на Групацјата ТИТАН на 19 јули 2019 година, тој ги прими сите изработени извештаи од ревизиите. Исто така, Комитетот за ревизија и ризици ги прими сите извештаи за статусот на активностите кои се однесуваат на најзначајните заклучоци од ревизиите во текот на третиот и четвртиот квартал од 2019 година.

Внатрешната ревизија на Групацјата реализираше последователна ревизија на крајот на 2018 година во Секторот за човечки ресурси на сите процеси поврзани со вработените, вклучувајќи и почитување на човековите права и не беа идентификувани неусогласености (повеќе информации во подпоглавјето: Управување и контрола на ризици).

Следиме различни прашања поврзани со човековите права, како што е родовата еднаквост и учеството во синдикалната организација и соодветните Клучни индикатори на успешностa се детално претставени во подпоглавјето: Нефинансиски извештаи, во табелата за Индексот за социјална успешност од Клучните индикатори на успешностa.

Во 2019 година, во рамки на проектот „Унапредување на човековите права во бизнисот“ кој го имплементираше НВО „Конект“, граѓанска асоцијација чија мисија е промовирање на корпоративната општествена одговорност во земјава, беше спроведена анализа на состојбата во нашата компанија во врска со човековите права (повеќе информации во подпоглавјето: Награди и признанија). Нашето учество во проектот и во процесот на анализа на состојбата, ни овозможи да идентификуваме можности и предизвици во интеграцијата на човековите права во нашите деловни активности, посебно кога станува збор за нашите изведувачи, имајќи ги предвид резултатите од анализата на состојбата на национално ниво, според кои само 30% од микро и 50% од средните претпријатија поседуваат процедури кои се однесуваат на етичко деловно однесување, заклучувајќи дека нашите воспоставени системи и процедури за надгледување на деловните активности на добавувачите треба да се одржуваат и понатаму да се зајакнат.

Дополнително, компанијата ERM Certification and Verification Services Ltd. (ERM CVS) спроведе целосна ревизија на перформансите за одржливост на УСЈЕ, како и на системите за управување што се применуваат во пракса, согласно договорот со Групацјата ТИТАН за обезбедување гаранција во врска со информациите претставени во Интегрираниот годишен извештај за 2018 на Групацјата ТИТАН.

Други ревизии во областа на човековите права и животната средина: Ресурсите (интерни) на Секторот за инженерство и технологија на ниво на Групацјата имаат воспоставено процес на годишни и тригодишни ревизии за областите – соодветно – безбедност и здравје и животна средина (повеќе информации во подпоглавјето: Безбедност и здравје при работа).

Интегрираниот менаџмент систем детално го опишува процесот на справување со еколошки инциденти, при што во случај на инцидент, компанијата известува, истражува и евидентира било каков инцидент поврзан со нашето влијание врз животната средина. Доколку настане сериозен еколошки инцидент, компанијата, во согласност со Интегрираната еколошка дозвола и законските обврски, за него ги известува надлежните институции во рок од 48 часа. Се формира тим што треба да го истражи инцидентот и причините за неговото настанување, како и да препорача корективни мерки и неопходни превентивни мерки кои би спречиле вакви инциденти во иднина. Во 2019 година не беа забележани и евидентирани инциденти.

Што се однесува до ревизиите, на национално ниво, надлежните институции спроведуваат редовни ревизии, при што не се утврдени неусогласености, ниту изречени казни поради неусогласености во деловните активности на УСЈЕ за прекршување на законите за труд, животна средина или конкуренција.

Повеќе за известување и транспарентност: Дополнителен елемент на интегрираниот пристап на Групацијата ТИТАН и воспоставените практики во УСЈЕ, е континуираната заложба за евидентирање, проценка и известување на поширока публика за инцидентите и со нив поврзаните казни за областите:

- Закони и регулатива кои се однесуваат на човекови права (вклучувајќи прекршување на регулативата за безбедност и здравје при работа, други човекови права, антикорупција)
- Закони и регулатива кои се однесуваат на животната средина
- Закони и регулатива кои се однесуваат на обезбедување на производи и услуги

Од тој аспект: Во 2019 година не беа евидентирани инциденти, казни и други казнени одредби поврзани со животната средина, човековите права, корупцијата, ниту извршени правни активности за неконкурентно однесување или прекршување на анти-монополските практики.

Групацијата ТИТАН исто така ги евидентира и известува за донациите за политички цели во одделните земји и за поединечните приматели. УСЈЕ нема извршено ваков вид на плаќања во 2019 година, што беше содржано во Интегрираниот годишен извештај за 2019 на Групацијата ТИТАН.

Механизми за жалби: Повеќе информации во подпоглавјето: Заштита на човековите права.

Управување и контрола на ризици

Проактивното управување со ризиците му овозможува на УСЈЕ подобро да се приспособи на променливото деловно опкружување. Реализирајќи ги своите деловни активности, УСЈЕ се соочува со ризици од финансиска и од нефинансиска природа што раководството има за цел да ги спречи или да ги ублажи. Нашата компанија разви флексибилни системи за следење и за елиминирање или минимизирање разни потенцијални и значајни ризици какви што се:

- Внатрешни и системски ревизии за одржување на доследноста кон барањата што произлегуваат од воведените системи за управување
- Одбори и комитети што се справуваат со предизвици и со ризици
- Обуки за Кодексот на однесување за унапредување на свесноста за спречување на корупцијата
- Утврдени политики за заштита на доброто корпоративно управување

Централниот одбор за управување е генерално одговорен за плановите за управување со ризикот на компанијата, за нивно спроведување и проценка на нивната ефикасност секоја година преку системите за управување. Одборот на директори потврдува дека компанијата има воспоставени системи за внатрешна контрола и политика за управување со ризици и дека е информирана од генералниот извршен директор и надлежните директори на Групациската за нивната ефикасност. Механизмот за контрола на квалитет во однос на интегритетот на финансиските извештаи на компанијата се состои од комбинација на процеси за вградување на управување со ризици, применети активности за финансиска контрола, користена

релевантна информатичка технологија и подготвени, комуницирани и контролирани финансиски информации. Месечното следење на финансиските извештаи е клучен елемент на контролниот механизам во однос на квалитетот и интегритетот на финансиските резултати. Надворешните ревизори ги ревидираат полугодишните финансиски извештаи и годишните финансиски извештаи на компанијата.

Во согласност со Програмата за управување со ризици од измама на Групациската ТИТАН, на крајот на 2018 и почетокот на 2019 година, во УСЈЕ беше извршена проценка на ризици од измама од страна на Секторот за внатрешна ревизија на Групациската ТИТАН. Раководството на УСЈЕ презеде неопходни мерки и ги опфати сите идентификувани области за подобрување.

Во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија, во текот на 2019 година беа извршени две ревизии во Одделението за пакување и во Службата за набавки во УСЈЕ. Ревизорскиот извештај потврди дека Системот за внатрешна контрола е добро дизајниран и соодветно управува со основните ризици и обезбедува усогласеност со законската и со внатрешната рамка што е на сила.

Последиците од ковид-19 немаат материјално влијание врз финансиската состојба на Групациската и на УСЈЕ за годината што заврши на 31.12.2019. Раководствата на Групациската и на компанијата заклучуваат дека, иако ковид-19 може да има значително влијание врз деловните активности на Групациската и на компанијата во 2020 година, таквото влијание ќе може да се поднесе и не го загрозува долгорочното работење на Групациската и на компанијата.

Антикорупциско управување

Еден од клучните принципи на Кодексот на однесување на нашата Групациска е борбата против поткупувањето и корупцијата, во кој се предвидува дека сите трансакции на Групациската мора да се спроведуваат законски и етички, во согласност со сите важечки закони и регулативи и секогаш да се почитува Конвенцијата на Обединетите нации против корупција (UNCAC).

Во 2017 година УСЈЕ ја усвои Политиката за борба против поткуп и корупција на Групациската. Нашиот Кодекс на однесување (<http://usje.com.mk/upload/pdf/CodeOfConduct%20EN%20USJE.pdf>) јасно забранува давање и примање поткуп, додека како потписници на Глобалниот договор целосно сме посветени на приклучување кон национални и други програми за да се елиминираат поткупот и корупцијата.

Покрај тоа, Кодексот на однесување за набавки на ТИТАН кој е издаден во 2008 година, јасно декларира против поткуп, корупција и измама.

Обука за усогласеност

Санкциите, мерките против поткуп и корупција и Политиките за судир на интереси на Групациската беа доставени на 5 декември 2018 година од главниот советник за меѓународни правни работи на Групациската ТИТАН.

Обуката за усогласеност на конкуренцијата беше одржана во мај 2019 година од Советот за конкуренција на ниво на Групациска, Групациска ТИТАН.

Политики поврзани со нефинансиско работење	Процент на покриеност во работењето на клучните активности на ТИТАН во 2019 година (цементарници, готов бетон, агрегати и дистрибутивни терминали)		Имплементација	Обука за вработени	Обука за други заинтересирани страни (добавувачи / изведувачи)
	Започнато	Преведено и испратено до вработените			
Политика за човекови права на ниво на Групацјата (Слобода на здружување, детски труд)	●	●	●	●	●
Политика за спречување поткуп и корупција на ниво на Групацјата (Усогласеност, грантови, донации и придонеси)	●		●		
Рамка за управување со вработени на ниво на Групацјата (работнички права и слобода на здружување, еднакви можности)	●	●	●	●	
Политика за корпоративна општествена одговорност на ниво на Групацјата	●	●	●	●	
Кодекс на однесување на ниво на Групацјата (работнички права, слобода на здружување, еднакви можности, усогласеност, човекови права, животна средина, донации, поткуп и корупција, судир на интереси)	●	●	●	●	
Политика за животна средина на ниво на Групацјата	●		●		
Политика за здравје и безбедност при работа на ниво на Групацјата	●	●	●	●	
Рамка за здравје и безбедност при работа на ниво на Групацјата					
Кодекс на однесување за набавки на ниво на Групацјата (синџир на снабдување / проблеми во набавки)	●		●	●	●
Прирачник за набавки на ниво на Групацјата					
Предност на добавувачи на локално ниво					
Предност на локални жители при вработување					
Ангажирање локални изведувачи / подизведувачи					
Политика за социјални медиуми за вработените на ниво на Групацјата	●	●	●	●	
Политика на судир на интереси	●		●		
Политика за усогласување со закон за конкурентност и упатства на ниво на Групацјата (усогласеност, купувачи и добавувачи)	●		●		
Политика за санкции на ниво на Групацјата	●		●		

ИНИЦИЈАТИВАТА НА ГЛОБАЛЕН ДОГОВОР НА ОН

Македонската мрежа на глобалниот договор беше воспоставена во 2004 година. УСЈЕ е член на оваа мрежа од 2008 година.

ОСВРТ НА НАПРЕДОКОТ за 10-те начела на Глобалниот договор на ОН во 2019 година

Со „Освртот на напредокот за 10-те начела на Глобалниот договор на Обединетите нации“ се прави резиме и се ажурираат нашите дејства како учесник во Глобалниот договор на ОН. Тој претставува составен дел од Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржливост на УСЈЕ за 2019 година и содржи преглед на нашите заложби, политики и практики, кои се релевантни за имплементацијата на десетте начела.

УСЈЕ постапува според сите барања пропишани од иницијативата Глобален договор на Обединетите Нации. Ваквата заложба на ТИТАН се применува како на ниво на Групацијата, така и на локално ниво.

„Освртот на напредокот за 10-те начела на Глобалниот договор на Обединетите Нации“ ги содржи следниве три елементи:

1. Изјава на главниот извршен директор за континуираната поддршка на Глобалниот договор на ОН и неговите десет начела.
2. Опис на дејствата и/или директно повикување на релевантните политики што се однесуваат на човекови права, труд, животна средина и антикорупција.

3. Оваа година мерењето на резултатите е опфатено со директно поврзување со Индексниот систем за преглед и следење на резултатите за одржливост, односно двете табели од прилозите за Индексот на клучните индикатори на успешноста:

- a. Индексот за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста (EP KPIs) и
- b. Индексот за општествена успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs).

Во табелата што следува, Индексниот систем за успешност се поврзува со 10-те начела од Глобалниот договор на Обединетите Нации и заложбите на УСЈЕ. Воедно има и повикувања на содржини и страници кои се дел од Извештајот. Табелата не е исцрпна и се осврнува единствено на главните точки по важност.

Област на ГДОН	Сродно/и начело/а на Глобалниот договор на Обединетите Нации	Нашите заложби	Повикување во Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржливост на ТИТАН УСЈЕ за 2019 година
Човекови права	<p>Начело 1: Бизнисите треба да ја поддржуваат и почитуваат заштитата на меѓународно прогласените човекови права во рамките на нивниот домен на влијание.</p> <p>Начело 2: Бизнисите треба да се уверат дека не се учесници во никакви злоупотреби на човековите права.</p>	<p>а. Корпоративни вредности на ТИТАН</p> <p>б. Кодекс на однесување на Групацјата ТИТАН</p> <p>в. Политика за КОО на Групацјата ТИТАН</p> <p>г. Кодекс на однесување за набавки на Групацјата ТИТАН</p> <p>д. Рамка за управување со луѓе на ТИТАН</p> <p>ѓ. Политика за безбедност и здравје при работа и упатства на ТИТАН</p> <p>е. Политика против поткуп и корупција на Групацјата ТИТАН</p> <p>ж. Политики на ТИТАН УСЈЕ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Осигурување на фер конкуренција и борба против корупцијата (стр. 54), Фокус на материјалните прашања (стр.20-21).</p> <p>НАЈВАЖНИТЕ ДЕЛОВИ ОД УСПЕШНОСТА: Креирање на вредности (стр. 19).</p> <p>БЕЗБЕДНОСТ и ЗДРАВЈЕ: Упатства за безбедност и здравје на Групацјата и воспоставени системи (стр. 26-28, 55) и SP KPIs (SP01L-SP12L).</p> <p>РАЗВОЈ НА ЛУЃЕ: Рамка за управување со луѓе на ТИТАН, Поттикнување на човековите права и еднакви можности (стр. 29, 33-35) и SP KPIs (SP13L-SP38L).</p> <p>ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ: (стр. 43-48) и SP KPIs (SP39L-SP43L).</p> <p>БИЗНИС ПАРТНЕРИ: Подобрување на севкупната успешност на добавувачите согласно Стандардите на ТИТАН (стр. 36).</p> <p>ПРИЛОЗИ: Индекс за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста (EP KPIs) и Индекс за социјална успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs). SP KPIs Индексот ги вклучува и KPIs за безбедност и здравје.</p>
Стандарди за труд	<p>Начело 3: Бизнисите треба да ја поддржуваат слободата на здружување и ефективното признавање на правото на колективно договарање.</p> <p>Начело 4: Бизнисите треба го поддржат елиминирањето на сите облици на принудна и обврзувачка работа.</p> <p>Начело 5: Бизнисите треба да го поддржат ефективното укинување на детскиот труд.</p> <p>Начело 6: Бизнисите треба да го поддржат елиминирањето на дискриминацијата во однос на вработувањето и занимањето.</p>	<p>а. Корпоративни вредности на ТИТАН</p> <p>б. Кодекс на однесување на Групацјата ТИТАН</p> <p>в. Политика за КОО на Групацјата ТИТАН</p> <p>г. Кодекс на однесување за набавки на Групацјата ТИТАН</p> <p>д. Рамка за управување со луѓе на ТИТАН</p> <p>ѓ. Политика за безбедност и здравје при работа и упатства на ТИТАН</p> <p>е. Политика против поткуп и корупција на Групацјата ТИТАН</p> <p>ж. Политики на ТИТАН УСЈЕ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Осигурување на фер конкуренција и борба против корупцијата (стр. 54), Фокус на материјалните прашања (стр.20-21).</p> <p>НАЈВАЖНИТЕ ДЕЛОВИ ОД УСПЕШНОСТА: Нефинансиски резултати (стр. 25), Креирање на вредности (стр.18-19).</p> <p>БЕЗБЕДНОСТ и ЗДРАВЈЕ: Упатства за безбедност и здравје на Групацјата и воспоставени системи (стр. 26-28,55) и SP KPIs (SP01L-SP12L).</p> <p>РАЗВОЈ НА ЛУЃЕ: Рамка за управување со луѓе на ТИТАН, Човекови права и еднакви можности, Обезбедување на трудови права и слобода на здружување, Стандарди за вработени на Групацјата ТИТАН, Придобивки за вработените, Програми за надомест и социјална помош</p> <p>ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ: (стр. 43-48) и SP KPIs (SP13L-SP43L).</p> <p>ПРИЛОЗИ: Индекс за социјална успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs). SP KPIs Индексот ги вклучува и KPIs за безбедност и здравје.</p>

Област на ГДОН	Сродно/и начело/а на Глобалниот договор на Обединетите Нации	Нашите заложби	Повикување во Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржливост на ТИТАН УСЈЕ за 2019 година
Животна средина	<p>Начело 7: Бизнисите треба да поттикнуваат пристап на претпазливост во однос на еколошките предизвици.</p> <p>Начело 8: Бизнисите треба да преземат иницијативи за поттикнување на поголема еколошка одговорност.</p> <p>Начело 9: Бизнисите треба да го поттикнуваат развојот и распространетоста на еколошко подобни технологии.</p>	<p>а. Корпоративни вредности на ТИТАН</p> <p>б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН</p> <p>в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН</p> <p>г. Политика за животна средина на Групацијата ТИТАН и Политики на ТИТАН УСЈЕ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Сертифициран систем на управување.</p> <p>НАЈВАЖНИТЕ ДЕЛОВИ ОД УСПЕШНОСТА: Нефинансиски резултати (стр. 25), Креирање на вредности (стр.18-20).</p> <p>ЕКОЛОШКА УСПЕШНОСТ: (стр. 37-42) и EP KPIs (EP01L-EP40L).</p> <p>ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ: Фокусирање на локален развој, SP KPIs (SP13L-SP43L).</p> <p>ПРИЛОЗИ: Индекс за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста (EP KPIs) и Индекс за социјална успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs). SP KPIs Индексот ги вклучува и KPIs за безбедност и здравје.</p>
Антикорупција	<p>Начело 10: Бизнисите треба да работат против корупцијата во кој и да е облик, вклучувајќи изнуда и поткуп.</p>	<p>а. Корпоративни вредности на ТИТАН</p> <p>б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН</p> <p>в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН</p> <p>г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН</p> <p>д. Политики на ТИТАН УСЈЕ</p>	<p>СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Осигурување на фер конкуренција и борба против корупцијата (стр. 54), Фокус на материјалните прашања (стр.20-21).</p> <p>БИЗНИС ПАРТНЕРИ: Подобрвање на севкупната успешност на добавувачите согласно Стандардите на ТИТАН.</p>

Извештај за независно ограничено уверување

Извештај за независно ограничено уверување

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b/1-20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (0) 3214 700
F +389 (0) 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.granthornton.mk

До Раководството на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје

Вовед и обем на работа

Ние бевме ангажирани од Цементарница УСЈЕ АД, Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“) да извршиме ангажман за ограничено уверување во врска со следниве информации, презентирани во Годишниот извештај за одржливост за 2019 година на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје (во понатамошниот текст: „Извештај за одржливост“):

- Конзистентноста на презентираниите квалитативни и квантитативни обелоденувања за одржливост, во однос на принципите на Глобалниот договор на Обединети Нации и поконкретно со критериумите за напредно ниво на КОП Извештајот (COP Report).
- Комплетноста и точноста на квалитативните и квантитативните обелоденувања за одржливост, поточно во областите на животната средина и безбедноста и здравјето во однос на критериумите применливи во 2019, кои се усогласени со секторските насоки и стандардите за известување (ГЦЦА¹ Повелба за одржливост (*GCCA Sustainability Charter*), ГЦЦА Рамковни Насоки за Одржливост (*GCCA Sustainability Framework Guidelines*)) и други релевантни и применливи ГЦЦА насоки како и оние насоки на Светскиот бизнис совет за одржлив развој / Иницијатива за одржлив развој за цемент (World Business Council for Sustainable Development / Cement Sustainability Initiative WBCSD/CSI) кои што се применливи во 2019 година и со стандардите на ТИТАН Групата² за известување на ниво на групата и на ниво на деловната единица.
- Методологијата на проценка на материјалноста согласно со упатствата на стандардот AA1000.

¹ Global Cement and Concrete Association (GCCA) или Глобалната Асоцијација за Цемент и Бетон (ГЦЦА)

² TITAN Cement International (навелно како “ТИТАН Група”) е сопственик на Друштвото

Одговорност на Раководството

Раководството на Друштвото е одговорно за комплетна и точна подготовка и презентирање на Извештајот за одржливост во согласност со принципите и стандардите наведени во параграфот „Вовед и обем на работа“. Оваа одговорност вклучува и избор и примена на соодветни методи за подготовка на Извештајот за одржливост и примена на претпоставки и процени за индивидуалните обелоденувања за одржливост кои се разумни во околностите. Исто така, одговорноста вклучува дизајнирање, имплементирање и одржување на системи и процедури релевантни за подготовка на Извештајот за одржливост.

Наша независност и контрола на квалитет

Ние ги почитуваме независноста и останатите етички барања од Кодексот за етика на професионални сметководители објавени од страна на Одборот за Меѓународни стандарди за етика за сметководители („ОМСЕС“) кој е заснован на фундаменталните принципи на интегритет, објективност, професионална одговорност и должно внимание, доверливост и професионално расудување. Во овој контекст, тимот на ангажманот за уверување е независен од Друштвото и не учествувал во подготовката на Извештајот за одржливост на Друштвото за 2019 година.

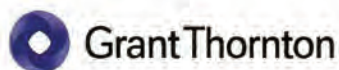
Ние го применуваме Меѓународниот стандард за контрола на квалитет 1 и соодветно одржуваме сеопфатен систем за контрола на квалитет вклучувајќи документираните политики и процедури во врска со усогласеноста со етичките барања, професионалните стандарди и применливите правни и регулаторни барања.

Наша одговорност

Наша одговорност е да извршиме ангажман за независно ограничено уверување за да изразиме заклучок врз основа на процедурите кои се спроведуваат за избраните податоци, како што е опишано во параграфот „Вовед и обем на работа“.

Нашата работа е спроведена во согласност со МСАУ 3000 „Ангажмани за уверување кои не се ревизии или проверки на историски финансиски информации“ објавен од Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување. Овој стандард бара наша усогласеност со етичките барања на Кодексот за етика на професионални сметководители објавени од страна на Одборот за Меѓународни стандарди за етика за сметководители, како и да го планираме и извршуваме ангажманот за независно ограничено уверување на начин кој ќе ни овозможи да изразиме заклучок со ограничено уверување.

Ангажман за ограничено уверување е ограничен главно на распрашувања и аналитички постапки. Постапките спроведени во ангажман за ограничено уверување се разликуваат во природата и временскиот распоред, и се помали во обем од оние за ангажман за разумно уверување. Следствено, нивото на уверување добиено при ангажман за ограничено уверување е значително помало во обем од она добиено при ангажман за разумно уверување спроведено во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и уверување. До степен до кој е дозволено со важечкото законодавство, ние не прифаќаме ниту преземаме одговорност за нашиот ангажман или за овој извештај кон никого, освен кон Друштвото и ТИТАН Групата, освен ако условите не се договорени експлицитно во писмена форма, со наша претходна согласност.

Резиме на извршената работа

Во рамките на делокругот на нашата работа ние ги извршивме, меѓу другите, следниве постапки во врска со анализата на материјалноста, пристапите за управување и клучните податоци презентирани во Извештајот за одржливост:

- Читање на Извештајот за одржливост (во целост) за да се увериме дека е во согласност со критериумите наведени во параграфот „Вовед и обем на работа“ во овој Извештај за независно ограничено уверување;
- Преглед на извештаи објавени во надворешни медиуми за да ги идентификуваме релевантните прашања поврзани со одржливоста во периодот на известување, доколку постојат;
- Распрашување на вработените одговорни за подготовката на Извештајот за одржливост заради обезбедување на информации за перформансите за одржливост за да се разберат и оценат процесите, интерните контроли и информационите системи кои се однесуваат на подготовката на горенаведените информации;
- Разбирање на Друштвото во однос на неговата организациона структура за одржливост, дијалог со заинтересираните страни и развојниот процес на програмата за одржливост;
- Споредување на текстот и податоците (врз основа на примерок) презентирани во Извештајот за одржливост со изворите на податоци. Ова вклучува разгледување за тоа дали се вклучени сите материјални прашања и дали објавениот текст и податоци се точно извлечени од изворите на информации.

Инхерентни ограничувања

Одредени избрани информации вклучуваат нефинансиски податоци кои се предмет на повеќе инхерентни ограничувања од финансиските податоци. Квалитативните толкувања на релевантноста, материјалноста и точноста на податоците се предмет на индивидуални претпоставки и процени.

За да ја спроведеме нашата работа, ние се потпиравме исклучиво на информациите обезбедени од раководните лица на Друштвото, кои со добра волја ги прифативме како целосни, точни, реални и недвосмислени. Поради тоа, ние не го потврдивме тоа со ниедна постапка за верификација, покрај постапките што се експлицитно наведени во нашиот извештај и кои произлегуваат од нашата меѓусебно договорено методологија.

- Не се извршени никакви постапки на податоците за претходни периоди за известување, како и на податоците поврзани со предвидувања и цели.
- Ниедна постапка не е спроведена на ништо друго освен во согласност со договорениот обем и следствено, нашето мислење е ограничено во тој обем.

Заклучок за ограничено уверување

Врз основа на спроведените процедури и обезбедените докази, не забележавме ништо што причинува да веруваме дека има било какви грешки или погрешни прикажувања кои би имале материјално влијание врз податоците и информациите презентирани во Извештајот за одржливост (вклучувајќи ги и објаснувачките белешки и релевантните референци) и дека Извештајот за одржливост за 2019 година на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје не е подготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со погоре споменатите критериуми, во делот „Вовед и обем на работа“.

Скопје,

28 јули 2020 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Управител
Сузана Ставриќ

Овластен ревизор
Сузана Ставриќ

Прилози

**Извештај на независните ревизори
и финансиски извештаи
Нефинансиски извештаи**

Извештај на независните ревизори и финансиски извештаи

Извештај на независниот ревизор

До Одборот на директори и Акционерите на Цементарница Усје АД Скопје

Извештај за поединечните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените поединечни финансиски извештаи на Цементарница Усје АД Скопје, коишто го вклучуваат поединечниот извештај за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2019 година, и поединечниот извештај за сеопфатна добивка, поединечниот извештај за промени во главнината и поединечниот извештај за парични текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за поединечните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие поединечни финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето на поединечни финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие поединечни финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија прифатени во Република Северна Македонија („Стандардите“). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали поединечните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во поединечните финансиски извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на поединечните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на поединечните финансиски извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околноста, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на поединечните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, поединечните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Цементарница Усје АД Скопје заклучно со 31 декември 2019 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Годишниот извештај е подготвен од страна на Раководството во согласност со барањата на Законот за Трговски Друштва, член 384.

Раководството е исто така одговорно за подготвувањето на Годишната сметка и Годишниот извештај на Цементарница Усје АД Скопје, кои се одобрени од Одборот на директори.

Според барањата на Законот за Ревизија, известуваме дека историските информации прикажани во Годишниот извештај подготвен од страна на Раководството на Цементарница Усје АД Скопје, во согласност со член 384 од Законот за Трговски Друштва е конзистентен во сите материјални аспекти со финансиските информации прикажани во Годишната сметка и ревидираните поединечни финансиски извештаи на Цементарница Усје АД Скопје, на крајот на 31 декември 2019 година и за годината која завршува тогаш.

 Драган Давитков
 Управител

 Драган Давитков
 Овластен ревизор

ПрајсвотерхаусКуперс Ревизија ДОО Скопје

26 март 2020 година
 Скопје, Република Северна Македонија

Цементарница „УСЈЕ“ АД- Скопје

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
За годината што завршува на 31 декември 2019 година

	Белешки	2019 МКД'000	2018 МКД'000
Приходи од продажба	3а	4.517.948	4.168.702
Останати приходи	3б	114.541	101.090
Трошоци на продадени производи	3в	(2.955.103)	(2.893.627)
Бруто добивка		1.677.386	1.376.165
Останати оперативни приходи	3г	97.253	102.351
Останати оперативни трошоци	3д	(150.558)	(137.993)
Трошоци за продажба и маркетинг	3е	(40.969)	(37.872)
Административни трошоци	3е	(194.300)	(169.621)
Добивка од оперативни активности		1.388.812	1.133.030
Приходи од финансирање		10.098	5.698
Курсни разлики, нето		(3.141)	3.236
Трошоци од финансирање		(1.422)	(1.041)
Нето приходи од финансирање	3ж	5.535	7.893
Добивка пред оданочување		1.394.347	1.140.923
Данок на добивка	4	(120.276)	(92.373)
Добивка за годината		1.274.071	1.048.550
<i>Останата сеопфатна добивка која не се рекласификува во билансот на успех во последователните периоди:</i>			
Ревалоризационен вишок - Вложувања во недвижности	7	10.605	9.844
Вкупно сеопфатна добивка за годината		1.284.676	1.058.394
Добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		1.208.329	994.445
Неконтролирано учество		65.742	54.105
		1.274.071	1.048.550
<i>Заработувачка по акција</i>			
Основна заработувачка по акција која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	5	2,26	1,86
Вкупно сеопфатна добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		1.218.387	1.003.781
Неконтролирано учество		66.289	54.613
		1.284.676	1.058.394

Цементарница „УСЈЕ“ АД- Скопје

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
за 31 декември 2019 година

	Белешки	2019 МКД'000	2018 МКД'000
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	6	2.462.022	2.411.653
Вложувања во недвижности	7	208.428	187.396
Вложувања во подружница		14.660	14.660
Средства за истражување и вреднување	8	4.232	4.183
		2.689.342	2.617.892
Тековни средства			
Залихи	9	709.660	712.461
Побарувања од купувачи и останати побарувања	10	315.801	496.868
Побарување за повеќе платен данок на добивка		-	15.562
Пари и парични средства	11	1.602.417	930.564
		2.627.878	2.155.455
ВКУПНО СРЕДСТВА		5.317.220	4.773.347
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	12	1.747.730	1.747.730
Акумулирана добивка		1.274.071	1.048.550
Останати резерви	13	557.613	547.992
Реинвестирана добивка		996.625	801.080
		4.576.039	4.145.352
Нетековни обврски			
Долгорочни резервации за отпремнини	14	45.979	46.177
Резервација за ревитализација на рудниците		9.121	10.612
		55.100	56.789
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	15	636.809	544.626
Резервација за неискористен годишен одмор		10.072	10.139
Тековен дел на долгорочни резервации за отпремнини	14	4.275	6.707
Обврска за данок на добивка		34.482	8.869
Обврска за дивиденда		443	865
		686.081	571.206
ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		5.317.220	4.773.347

Потпишано од страна на овластени лица на Друштвото на 26 февруари 2020 година:

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

Никос Моусурас

Финансов директор

Составувач, овластен сметководител со број на уверение 102613:

Барбакоска Габриела

Раководител на локално сметководство

Белешките од страна 8 до 49 се составен дел од овие финансиски извештаи

5

Цементарница „УСЈЕ“ АД- Скопје

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ

За годината што завршува на 31 декември 2019 година

	2019	2018
Белешки	МКД'000	МКД'000
<i>Парични текови од оперативни активности</i>		
Добивка пред оданочување	1.394.347	1.140.923
<i>Исправки за:</i>		
Добивка од продажба на НПО	(863)	(4.925)
Амортизација на НПО	158.789	155.383
Актуарска (добивка)/загуба, нето	4.876	(337)
Приход од камати	(10.098)	(5.698)
Отпис на застарена залиха	4.701	3.152
Неискористени денови од годишен одмор (нето)	(67)	(183)
(Добивки) / загуби од вреднување, нето	(12.395)	(9.054)
Трошок за камати	1.422	1.041
Отпис на застарени побарувања и исправка на вредноста	1.513	1.654
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани НПО	513	19
Оперативна добивка пред промени во оперативниот капитал	1.542.738	1.281.975
Намалување на побарувања од купувачи и останати побарувања	179.554	4.306
Зголемување на залихите	(1.900)	(43.372)
Зголемување на обврски спрема добавувачи и останати обврски	83.602	85.957
Парични средства генерирани од оперативни активности	1.803.994	1.328.866
Платени камати	(1.422)	(1.041)
Платен данок на добивка	(79.102)	(84.760)
Нето парични текови од оперативни активности	1.723.470	1.243.065
<i>Парични текови од инвестициони активности</i>		
Набавка на недвижности, постројки и опрема	(208.686)	(277.377)
Зголемување на вложување во подружници	-	(14.504)
Средства за истражување и вреднување	49	-
Примања од продажба на НПО	349	4.646
Примени приходи од камата	10.098	5.698
Нето парични текови генерирани од (користени во) инвестициони активности	(198.190)	(281.537)
<i>Парични текови од финансиски активности</i>		
Дивиденда платена на акционери во Групацијата	(808.951)	(816.437)
Дивиденда платена на малцинските акционери	(44.476)	(43.851)
Нето парични текови користени во финансиски активности	(853.427)	(860.288)
Нето зголемување на пари и парични средства	671.853	101.240
Пари и парични средства на 1 јануари	930.564	829.324
Пари и парични средства на 31 декември	1.602.417	930.564

11

Нефинансиски извештаи

ПРИЛОГ А

Резултатите на нашата компанија ги поврзуваме со Целите за одржлив развој на ОН.

Резултати поврзани со создадената вредност:

- Потрошено на локални добавувачи за стоки и услуги: Дефинирано според стандардите за известување на Групациската ТИТАН, види Индекс за социјална успешност од Клучните индикатори за успешност, KPI SP45L. Овој нов клучен индикатор на успешност, поврзан со создавањето вредност, е исто така поврзан со 10-те принципи на Глобалниот договор на ОН и Целта за одржлив развој бр.9/Цел 9.3, според Пристапот на Конференцијата на ОН за трговија и развој (верзија 2019).
- Донации: Дефинирани според стандардите за известување на Групациската ТИТАН, види Индекс за социјална успешност од Клучните индикатори за успешност, KPI SP40L.

Резултати поврзани со општествената успешност:

Остварените резултати во 2019 ги поврзуваме со оние од претходните години и даваме тригодишна историја на податоци во Индексот за социјална успешност од Клучните индикатори на успешноста за:

- Безбедност и здравје (SP01L-SP12L), види Прилог Б. Нашите резултати се во согласност и со посветеноста кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и Целта за одржлив развој бр.8/Цел 8.8, според Насоките на Конференцијата на ОН за трговија и развој (верзија 2019).
- Вработување (SP14L-SP29L), види Прилог Б. Нашите резултати се во согласност и со посветеноста кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и Целта за одржлив развој бр.5/Цел 5.5, според Насоките на Конференцијата на ОН за трговија и развој (верзија 2019).
- Развој на вработените (SP30L-SP39L), види Прилог Б. Нашите резултати се во согласност и со посветеноста кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и Целта за одржлив развој бр.4/Цел 4.3, според Насоките на Конференцијата на ОН за трговија и развој (верзија 2019).
- Вклучување на засегнатите страни (SP40L-SP45L), види Прилог Б. Нашите резултати се во согласност и со посветеноста кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и Целта за одржлив развој бр.9/Цел 9.3 и Целта за одржлив развој бр.17/Цел 17.17, според Насоките на Конференцијата на ОН за трговија и развој (верзија 2019).
- Практикантска работа како дел од вклучувањето на засегнатите страни (SP43L-SP44L), види Прилог Б. Нашите резултати се во согласност и со посветеноста кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и Европскиот пакт за млади.

Резултати поврзани со еколошката успешност:

Остварените резултати во 2019 ги поврзуваме со оние од претходните години и даваме тригодишна историја на

податоци во Индексот за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста за:

- Инвестиции во заштита на животната средина: Дефинирани според стандардите за известување на Групациската ТИТАН, види Индекс за социјална успешност од Клучните индикатори на успешност, KPI EP40L.
- За целокупната еколошка успешност, види Индекс од Клучните индикатори на успешност (EP01L-EP40L), Прилог В. Нашите резултати ги поврзуваме и со посветеноста кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и Насоките на Конференцијата на ОН за трговија и развој (верзија 2019).

Поконкретно:

- Енергија и климатски промени: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP18L-EP22L и EP34L-EP37L, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.7/Цели 7.2, 7.3 и 7а, Целта за одржлив развој бр.9/Цел 9.4 и Целта за одржлив развој бр.12/Цел 12.2.
- Употреба на алтернативни горива: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP22L, EP36L и EP37L, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.7/Цели 7.2, 7.3 и Целта за одржлив развој бр.12/Цел 12.2.
- Емисии на CO₂: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP18L-EP20L, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.9/Цел 9.4.
- Емисии во воздухот: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP30L-EP33L, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.3/Цел 3.9 и Целта за одржлив развој бр.9/Цел 9.4.
- Природни ресурси (зачувување): Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP01L-EP05L и EP27L и EP28L, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.12/Цел 12.2.
- Вода: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP07L-EP09 и EP29, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.6/Цели 6.3, 6.4 и 6.5.
- Управување со отпад: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В), EP06L, EP38L и EP39L, согласно со Повелбата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон, Насоките и секторските Клучни индикатори на успешност и Целта за одржлив развој бр.12/Цели 12.4 и 12.5.
- Зачувување на биолошката разновидност: Види Индекс од Клучните индикатори на успешност (Прилог В).

ПРИЛОГ Б

Социјални резултати на Цементарница УСЈЕ						
	2019	2018	2017	SDGs и цели	Кодови	
Здравје и безбедност (СН)	Резултати за сите активности според Глобалниот секторски пристап на ТИТАН					
	Смртни случаи на вработени	0	0	0		SP01L
	Стапка на смртност кај вработените	0,00	0,00	0		SP02L
	Смртни случаи кај изведувачи	0	2	0		SP03L
	Смртни случаи кај трети страни	0	0	0		SP04L
	Повреди на работници со изгубено работно време (LTIs)	1	2	2		SP05L
	Стапка на зачестеност на повреди на работници со изгубено работно време (LTIFR)	2,27	4,23	3,97	SDG 3; Цел 3.6	SP06L
	Изгубени работни денови	15,00	72	20		SP07L
	Стапка на сериозност на повреди на вработените	33,98	152,29	39,75	SDG 8; Цел 8.8	SP08L
	Изгубени работни часови поради повреди (LTIs)	2	3	1		SP09L
	Стапка на изгубени работни часови поради повреди кај изведувачи (LTIFR)	3,70	6,57	2,28		SP10L
	Водечки показатели за резултати од сите активности					
За малку избегнати незгоди	21	30	35		SP11L	
Работни часови за обука за здравје и безбедност по вработен	14,39	14,69	13,04		SP12L	

Социјални резултати на Цементарница УСЈЕ						
		2019	2018	2017	SDGs и цели	Кодови
Вработување	Број на вработени заклучно со 31 декември	244	258	275		SP14L
	Обрт на вработени (%)	13,11%	10,08%	8,00%		SP15L
	Заминати вработени	32	26	22		SP16L
	Нови вработувања (%)	8,20%	3,49%	4,36%		SP17L
	Нови вработувања	20	9	12		SP18L
	Нови вработувања по возрасна група					SP19L
	Под 30 години	9	2	6		
	Помеѓу 30-50 години	11	6	6		
	Над 50 години	0	1	0		
	Нови вработувања по пол					SP20L
	Жени	4	5	4		
	Мажи	16	4	8		
	Вработувања по возрасна група				SDG 5; Цели: 5.1, 5.4, и 5.5	SP21L
	Под 30 години	21	21	35		
	Помеѓу 30-50 години	100	96	86		
	Над 50 години	123	147	147	SDG 8; Цели: 8.5, 8.6 и 8.8	
	Вработување по тип					SP22L
	На неопределено време	221	264	277	SDG 10; Цел 10.3	
	На определено време	0	0	0		
	Привремено	23	0	0		
	Вработување по категорија					SP23L
	Менаџери	18	22	20		
	Највисоко ниво на менаџери	2	5	5		
	Администрација/технички	55	88	91		
	ВКВ/НКВ работници	169	148	161		
	Вработување по пол					SP24L
	Жени	40	40	41		
	Мажи	204	224	236		
	Учество на жените во вработувањето (%)	16,39%	15,15%	14,8%		SP25L
Учество на жените во управувањето (%)	25,00%	25,93%	28%		SP26L	
Учество на жените на високи менаџерски позиции (%)	0,00%	20,00%	20,00%		SP27L	
Вработени од локалната заедница (%)	30,74%	30,68%	25,63%		SP28L	
Вработени членови на синдикат (%)	70,49%	75,97%	78,55%		SP29L	

Социјални резултати на Цементарница УСЈЕ						
	2019	2018	2017	SDGs и цели	Кодови	
Развој на вработени	Инвестиција за обука по вработен (евра)	157	152	153		SP30L
	Инвестиција за обука по пол (евра)					SP31L
	Жени	6.616	18.023	9.294		
	Мажи	34.406	22.058	31.750		
	Обучени вработени	262	264	268		SP32L
	Учество на обучени вработени (% во вкупната работна сила)	100%	100%	97%		SP33L
	Учество на обучени жени вработени (% во вкупно обучени)	100,00%	100,00%	100,00%		SP34L
	Обучени вработени по категорија					SP35L
	Менаџери	19	22	21		
	Највисоко ниво на менаџери	2	5	4		
	Администрација / технички	59	87	84		
	ВКВ/НКВ работници	182	150	159	SDG 4; Цели: 4.3, 4.4, и 4.5	SP36L
	Обучени вработени по возрасна група					
	Под 30 години	21	21	35		
	Помеѓу 30-50 години	100	96	86	SDG 5; Цели: 5.1, и 5.5	
	Над 50 години	123	147	147		
	Часови за обука	9.975	10.431	11.259	SDG 8; Цел 8.5	SP37L
	Просечно време на обука по вработен и анализа според пол	41	40	41		SP38L
	Просечно жени	63	64	63		
	Просечно мажи	37	35	37	SDG 10; Цели: 10.2, и 10.3	
	Часови за обука по тема					SP39L
	Запознавање со компанијата	1.072	н/п	н/п	SDG 16; Цел 16.5	
	Усогласеност (претходно: Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН)	134	231	0		
	Корпоративна општествена одговорност и Одржливост (претходно: Човекови права)	477	0	12		
	Дигитализација	821	н/п	н/п		
	Животна средина (претходно: Животна средина: грижа и системи на управување)	755	312	1.015		
	Странски јазици	-	-	-		
	Функционална компетентност (претходно: Нетехнички вештини и специјализација)	540	1.000	1.000		
	Општа компетентност (претходно: Нетехнички вештини и специјализација)	491	745	910		
	Здравје и безбедност	3.579	3.873	3.610		
	Управувачки вештини (претходно: Управување и управувачки вештини)	722	211	1.412		
Други	86	712	1.490			
Обезбедување	-	-	-			
Техничко знаење (претходно: Техничко знаење и суштински компетенции)	1.298	3.347	1.810			

Социјални резултати на Цементарница УСЈЕ						
		2019	2018	2017	SDGs и цели	Кодови
Вклучување на засегнати страни	Донации (евра)	291.006	130.257	98.011	SDG 2; Цели 2.1, и 2.3	SP40L
	Донации во готово (евра)	182.697	12.645	93.884	SDG 4; Цели: 4.3, и 4.4	SP41L
	Донации во производи/услуги (евра)	108.309	117.612	4.127	SDG 8; Цели: 8.5, и 8.6	SP42L
	Практиканти	33	43	42	SDG 9; Цели: 9.1, и 9.5	SP43L
	Нови основни работни места од практиканти/стажанти	1	2	1	SDG 11; Цел 11.4 SDG 16; Цел 16.5 SDG 17; Цел 17.17	SP44L
	Потрошено на локално ниво (%)	57,58%	н/п	н/п	SDG 9; Цел 9.3	SP45L

Белешки за користените надворешна верификација, стандарди, насоки и услови

(СН) Индикаторите за успешност во областа на безбедноста и здравјето за 2019 се изработени согласно Насоките за одржливост за следење и известување за безбедноста во индустријата за цемент на Глобалната асоцијација за цемент и бетон - ГАЦБ (последно објавени во октомври 2019), кои во 2019 ги заменија Упатствата на Светскиот деловен форум за одржлив развој/Иницијатива за одржливост на цементот. Во рамки на ГАЦБ е договорено примената на овој документ да се прошири и на бетонот и други поврзани активности. Детални информации за секторските стандарди во табелата насловена „Секторски стандарди за нефинансиски податоци“ (во продолжение на овој прилог).

Белешки за поединечни Индикатори на успешноста

1. Податоците за избегнатите несреќи претставуваат збир на податоците што се однесуваат на директните вработени и на изведувачите. Ова треба да е јасно за сите вклучени во социјалната успешност и е во релација со последниот ревидиран и споделен Водич за безбедност и здравје од страна на Секторот за корпоративни работи на Групацјата.
2. Клучните индикатори на успешноста се пресметани врз основа на 'просечен' број на вработени. Нема промена на Индексот за податоците за 2019 споредено со претходните практики, на групациско или компаниско ниво.
3. Клучните индикатори на успешноста се пресметани врз основа на 'просечен' број на вработени за 2017 и 2018. Почнувајќи од 2019, одделните Клучни индикатори на успешноста се пресметуваат врз основа на бројот на вработени на 31 декември.
4. Клучните индикатори на успешноста се базираат на новите дефиниции на Групацјата ТИТАН (согласно Поимникот за одржливост и Насоките за социјална успешност, верзија 2019). Податоците за Клучните индикатори за успешноста 'Процент на обучени вработени жени' и 'Часови за обука по област' беа прилагодени со рекалкулација за годините пред 2019, со цел да ја отсликаат успешноста според новата дефиниција.
5. За дефиницијата на Инвестиции за обуки, Донации и Потрошено на локално ниво види Поимник (задолжително). Посебна белешка која се однесува на Потрошено на локално ниво: ТИТАН вовеле подобрена методологија во 2019, следејќи го Пристапот на Конференцијата на ОН за трговија и развој (види Поимник) и потпирајќи се на компетенциите и техничкиот капацитет на интерните системи (координирани од Набавки на Групацјата). Споредбени податоци за Потрошено на локално ниво не се достапни за годните пред 2019.

Секторски стандарди за нефинансиските податоци

Секторска асоцијација или иницијатива	Насоки и други референтни документи	Година на објавување на документот
Глобална асоцијација за цемент и бетон (ГАЦБ)	Повелба за одржливост	Последна верзија објавена во октомври 2019
	Рамковни упатства за одржливост	
	Упатства за одржливост за следење и известување за безбедноста во производството на цемент. Во рамки на ГАЦБ е договорено примената на овој документ да се прошири и на бетонот и други поврзани активности [Столб 1]	
	Упатства за одржливост за следење и известување за емисиите на CO2 од процесот на производство на цемент [Столб 2]	
	Упатства за одржливост за следење и известување за водата што се користи во процесот на производство на цемент [Столб 4]	
	Упатства за одржливост за следење и известување за емисиите од процесот на производство на цемент [Столб 4]	
(Претходно) Светски деловен форум за одржлив развој/ Иницијатива за одржливост на цементот	Упатства за проценка на еколошкото и социјално влијание	2016
	Водич за План за управување со биолошката разновидност	2014
	Упатства за рехабилитација на рудници	2011
	Препорачани добри практики за: (а) Безбедност на изведувачи, и (б) Безбедно возење	2009

БЕЛЕШКИ

Повелбата за одржливост на ГАЦБ е заснована на пет (5) столбови за одржливост

Столб 1: Безбедност и здравје, Столб 2: Климатски промени и енергија, Столб 3: Општествена одговорност, Столб 4: Животна средина и природа и Столб 5: Циркуларна економија

ПРИЛОГ В

Резултати во животната средина							
	Единица мерка	2019	2018	2017	SDGs и цели	Кодови	
1. Резултати од сите активности (според Секторскиот пристап на Групацјата ТИТАН) (CH)							
Локални влијанија Влијание на изворите на природни сировини	Сировини (вкупно, влажни)	милиони тони	1,6	1,5	1,5		EP01L
	Сировини за производство на клинкер и цемент	милиони тони	1,4	1,4	1,4		EP02L
	Сировини за агрегати	милиони тони	0,2	0,1	0,1		EP03L
	Потрошени сировини (вкупно)					SDG 12 Цел 12.2	
	Сировини за производство на клинкер и цемент (суви)	милиони тони	1,4	1,4	1,4		EP04L
	Сировини употребени за производство на готов бетон, сув малтер и блокови (влажни)	милиони тони	0,1	0,0	0,0	SDG 12 Цели 12.4 и 12.5	EP05L
	Надворешно рециклирани отпадни материјали (вкупно, влажни)	t	392	496	250		EP06L
	Рециклирани	t	392	496	250		
	Реупотребени	t					
	Обновени	t					
Влијание на водните ресурси	Потрошувачка на вода (вкупно)	милиони m ³	0,3	0,1	0,1		EP07L
	Употреба на вода (вкупно, според извор)	милиони m ³	0,3	0,3	0,1		EP08L
	Подземна вода	милиони m ³	0,3	0,2	0,1		
	Општинска вода	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		
	Дождовница	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		
	Површинска вода	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		
	Употребена вода од рудници (од одводнување на рудниците)	милиони m ³	0,0	0,0	0,0	SDG 6 Цели 6.3, 6.4 и 6.5	
	Океанска или морска вода	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		
	Отпадна вода	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		
	Испуштање вода (вкупно, според крајна дестинација)	милиони m ³	0,0	0,2	0,0		EP09L
	Површинска (реки, езера)	милиони m ³	0,0	0,1	0,0		
	Океанска или морска	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		
	Третман надвор од фабриката	милиони m ³	0,0	0,0	0,0		

Влијание на биодиверзитетот и грижа за земјиштето	Активни рудници со проблеми во биодиверзитетот		0	0	0		EP10L
	Активни рудници со планови за управување со биодиверзитетот		-	-	-		EP11L
	Активни рудници со планови за управување со биодиверзитетот	%	-	-	-	SDG 15 Цели 15.3, 15.4, 15.5, 15.9 и 15.a	EP12L
	Локации со планови за вклученост на заедницата	%	100,0	100,0	100,0		EP13L
	Локации со планови за рехабилитација на рудници	%	50,0	50,0	50,0		EP14L
	Активни локации со рудници (во целосна сопственост) со ISO14001 или сродни	%	100,0	90,0	90,0		EP15L
Горива и енергија Влијание врз енергетските ресурси	Потрошувачка на термална енергија (вкупно)	TJ	2.696	2.732	2.627	SDG 7 Цел 7.2	EP16L
	Потрошувачка на електрична енергија (вкупно)	TJ	378	373	363		EP17L
2. Резултати на цементарници, придружни и поврзани рудници (според Секторскиот пристап на Групацјата ТИТАН) (CH)							
Климатски промени Влијание врз испуштање на стакленички гасови	Специфични бруто-директни емисии на CO ₂	kg/t Цементен производ	657,7	669,6	673,1		EP18L
	Специфични нето-директни емисии на CO ₂	kg/t Цементен производ	654,4	669,3	673,1	SDG 9 Цел 9.4	EP19L
	Инди­ректни емисии на CO ₂ (вкупно)	милиони тони	0,1	0,1	0,1		EP20L
Алтернативни енерген­си и материјали	Стапка на супституција со алтернативни горива	%Топлинска основа	3,5	0,5	0,0		EP21L
	Мешавина на биомаса во гориво	%Топлинска основа	2,0	0,4	0,0		EP22L
	Сооднос клинкер-цемент		0,728	0,730	0,731		EP23L
Влијание врз енергетски ресурси	Потрошувачка на топлинска енергија					SDG 7 Цели 7.2, 7.3 и 7.a	
	Погони за цемент и мелници со придружни рудници	TJ	2.696	2.732	2.628	SDG 12 Цел 12.2	EP24L
	Потрошувачка на алтернативни горива (вкупно)	тони	5.629	920	0		EP25L
	Потрошувачка на електрична енергија (вкупно)						
	Погони за цемент со придружни рудници	GWh	104,9	103,6	100,8		EP26L
Локални влијанија Влијание врз изворите на природни суровини	Потрошувачка на материјали (вкупно, суви)	милиони тони	1,4	1,4	1,4		EP27L
	Потрошувачка на екстрахирани (природни) суровини (суви)	милиони тони	1,3	1,3	1,3		
	Потрошувачка на алтернативни суровини (суви)	милиони тони	0,1	0,1	0,1	SDG 12 Цел 12.2	
	Потрошувачка на алтернативни суровини (од вкупна потрошувачка на суровини)	%Суво	9,5	9,6	8,2		
	Алтернативна супституција на суровини (клинкер и цемент)	%Суво	13,9	14,2	12,3		EP28L

Влијание врз водните ресурси	Потрошувачка на вода (вкупно)	милиони m ³	0,3	0,1	0,1	SDG 6 Цели 6.4 и 6.5	EP29L
	Континуирано мерење на стапка на покриеност	%	100,0	100,0	100,0	SDG 3 Цел 3.9	EP30L
Останати емисии во воздухот	Специфични емисии на прашина	g/t Клинкер	11,9	13,0	22,6	SDG 9 Цел 9.4	EP31L
	Специфични емисии на NO _x	g/t Клинкер	1.175,6	1.236,3	1.372,7		EP32L
	Специфични емисии на SO _x	g/t Клинкер	22,0	46,5	20,0		EP33L

3. Резултати од сите активности - Детален опис во врска со материјали, горива и отпад (CH)

Влијание врз горивата и енергетските ресурси	Мешавина на горива, потрошувачка на енергија за производство на клинкер и цемент	%Топлинска основа	100,0	100,0	100,0		EP34L
	Конвенционални фосилни горива	%Топлинска основа	96,6	99,5	100,0		EP35L
	Јаглен, антрацит и отпаден јаглен	%Топлинска основа	82,3	88,9	88,3		
	Петрол кокс	%Топлинска основа	4,2	0,0	0,0		
	Лигнит	%Топлинска основа	5,3	5,1	6,9		
	Други цврсти фосилни горива	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Природен гас	%Топлинска основа	2,6	2,2	2,3		
	Мазут (ултра)	%Топлинска основа	2,2	3,3	2,5		
	Дизел	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Бензин, ТНГ (течен нафтен гас или течен пропан гас)	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0	SDG 7 Цел 7.2	
	Алтернативни фосилни и мешани горива	%Топлинска основа	3,0	0,3	0,0	SDG 12 Цел 12.2	EP36L
	Гуми	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	RDF вклучувајќи пластика	%Топлинска основа	3,0	0,3	0,0		
	Импрегнирани струготини	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Мешан индустриски отпад	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Други фосилни и мешани отпади (цврсти)	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Биомаса	%Топлинска основа	0,5	0,2	0,0		EP37L
	Сушен канализациски мил	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Дрво, неимпрегнирани струготини	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0		
	Земјоделски, органски, пеленски отпад, јаглен	%Топлинска основа	0,5	0,2	0,0		
Друго	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,0			

Уравување со отпад	Отстранување на отпадот (вкупно, влажен)	тони	693	704	457	EP38L
	Отстранување на отпадот, според дестинација-употреба (влажен)	%Според маса	100,0	100,0	100,0	EP39L
	Реупотребен	%Според маса	0,0	0,0	0,0	SDG 12 Цели 12.4 и 12.5
	Рециклиран	%Според маса	56,6	70,5	54,6	
	Обновен (вклучувајќи обнова на енергија)	%Според маса	0,0	0,0	0,0	
	Инсинерација	%Според маса	0,0	0,0	0,0	
	Депониран	%Според маса	43,2	28,9	43,8	
	Останато (вклучувајќи складирање)	%Според маса	0,3	0,7	1,6	

4. Резултати од сите активности - Инвестиции во животната средина

Трошоци за животна средина во сите активности	милиони евра	0,6	1,1	0,8	EP40L
Управување со животната средина	милиони евра	0,0	0,0	0,0	
Пошумување	милиони евра	0,1	0,1	0,1	SDG 7 Цел 7.b
Рехабилитација	милиони евра	0,0	0,0	0,0	SDG 9 Цел 9.4
Обука за животната средина и градење на свеста	милиони евра	0,0	0,0	0,0	
Примена на еколошки технологии	милиони евра	0,3	0,8	0,5	
Управување со отпад	милиони евра	0,1	0,1	0,1	

Белешки за користените надворешна верификација, стандарди, насоки и услови

¹(СН) ТИТАН ги следи Упатствата за одржливост на Глобалната асоцијација за цемент и бетон - ГАЦБ (последно објавени во 2019) и Упатствата за одржливост за следење и известување на емисии на CO₂ од процесот на производство на цемент, ко-производство на горива и суровини, следење и известување за емисии и следење и известување за водата што се користи во производството на цемент (за сите документи важи референцата кон последно објавената верзија во 2019). Во 2019, горенаведените Упатства ги наследуваат претходните - и соодветни - Упатства на Светскиот деловен форум за одржлив развој/Иницијатива за одржливост на цементот, кои претставуваа водич за мерење, известување и верификација на еколошката успешност до (вклучувајќи ја) 2018 година. Дополнително, во 2019 година ТИТАН ги користеше Упатствата на (претходно) Светскиот деловен форум за одржлив развој/Иницијатива за одржливост на цементот за следење и известување за успешноста во областите: рехабилитација на рудници, управување со биодиверзитетот и проценка на еколошкото и социјалното влијание. Ова беше неопходно поради отсуството на документи што би ги замениле или би биле еквивалентни на изработените од Глобалната асоцијација за цемент и бетон. За секторските стандарди има повеќе детали во табелата насловена „Секторски стандарди за нефинансиски податоци“ (во продолжение на овој прилог).

Белешки за специфични Индикатори за еколошка успешност

- Со вклучени активни рудници, кои содржат или се блиску до области за кои е утврдено дека имаат големо значење во однос на биолошката разновидност.
- Локации со големо значење за биолошката разновидност каде што активно се спроведуваат планови за управување со биолошката разновидност.
- Покриеноста вклучува и рудници кои се во непосредна близина на фабрики за цемент, како и рудници за производство на агрегати.
- Индикаторот за „Локации со план за вклучување на заедницата“ се однесува само на рудници и за него се известува во 2019.
- Индиректните емисии на CO₂ се однесуваат на емисии што се испуштаат при производството на електрична енергија што се користи во објектите на ТИТАН. За нивна пресметка користиме фактори за емисиите утврдени од добавувачот на електрична енергија или други јавно достапни извори на податоци. Biomass rate corresponds to the percentage of total thermal energy consumption that comes from renewable energy sources.
- Односот на биомаса кореспондира со процентот на вкупно потрошена термална енергија што потекнува од обновливи извори на енергија.
- Дефиницијата за Трошоци за животна средина за сите активности е еквивалентна на дефиницијата за Зелени инвестиции. Види Поимник (во продолжение на овој прилог).

Секторски стандарди за нефинансиските податоци

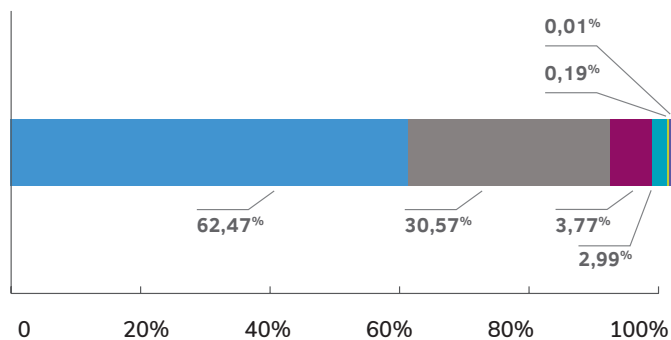
Секторска асоцијација или иницијатива	Насоки и други референтни документи	Година на објавување на документот
Глобална асоцијација за цемент и бетон (ГАЦБ)	Повелба за одржливост	Последна верзија објавена во октомври 2019
	Рамковни упатства за одржливост	
	Упатства за одржливост за следење и известување за безбедноста во производството на цемент. Во рамки на ГАЦБ е договорено примената на овој документ да се прошири и на бетонот и други поврзани активности [Столб 1]	
	Упатства за одржливост за следење и известување за емисиите на CO ₂ од процесот на производство на цемент [Столб 2]	
	Упатства за одржливост за следење и известување за водата што се користи во процесот на производство на цемент [Столб 4]	
(Претходно) Светски деловен форум за одржлив развој/ Иницијатива за одржливост на цементот	Упатства за одржливост за следење и известување за емисиите од процесот на производство на цемент [Столб 4]	
	Упатства за одржливост за ко-производство на горива и сировини во процесот на производство на цемент [Столб 5]	
	Упатства за проценка на еколошкото и социјално влијание	2016
	Водич за План за управување со биолошката разновидност	2014
	Упатства за рехабилитација на рудници	2011
	Препорачани добри практики за: (а) Безбедност на изведувачи, и (б) Безбедно возење	2009

БЕЛЕШКИ

Повелбата за одржливост на ГАЦБ е заснована на пет (5) столбови за одржливост

Столб 1: Безбедност и здравје, Столб 2: Климатски промени и енергија, Столб 3: Општествена одговорност, Столб 4: Животна средина и природа и

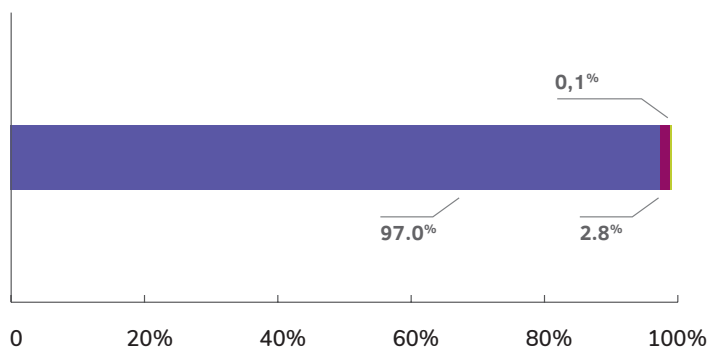
Столб 5: Циркуларна економија

Употреба на природни сировини (%)

■ Лапорец
 ■ Варовник
 ■ Песок
 ■ Гипс
■ Природни пуцолани
 ■ Други

Употреба на природни сировини (%)		2019	%
Лапорец	т / г влажни	889.681,41	62,47%
Варовник	т / г влажни	435.443,29	30,57%
Песок	т / г влажни	53.698,39	3,77%
Гипс	т / г влажни	42.625,53	2,99%
Природни пуцолани	т / г влажни	2.657,44	0,19%
Друго	т / г влажни	145,50	0,01%
Вкупно	т / г влажни	1.424.252	100,00%

Употреба на алтернативни сировини (%)

■ Сува лебдечка пепел
 ■ Пиритна пепел
 ■ FeSO₄*H₂O

Употреба на алтернативни сировини (%)		2019	%
Сува лебдечка пепел	т / г влажни	130.045	97,0%
Пиритна пепел	т / г влажни	3.793	2,8%
FeSO ₄ *H ₂ O	т / г влажни	168	0,1%
Вкупно		134.005	100%

Цементарница УСЈЕ АД Скопје
ул. Борис Трајковски бр.94
1000 Скопје
Тел: +389 (2) 2782 500
www.usje.mk

